

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

NADALJEVANJE POGAJANJ O POMORSKI RAZOROŽITVI

Londonska konferenca bo samo formalno zaključena, pogajanja med Francijo in Italijo o spornih vprašanjih pa se bodo še nadaljevala

London, 19. aprila. »Daily Chronicle« opozarja, da angleška vlada ne smatra pomorske razorožitvene konference za zaključeno, zaradi česar bo na njeni zaključni seji v četrtek poudarjeno, da se konferenca samo odgodi za gotov čas. To dejstvo zbuja najboljše ape za končno ureditev pomorskih odnosov med vsemi petimi pomorskimi velesilami. Tudi »Morningpost« poudarja, da bo pomorska konferenca s podpisom trojnega pakta med Veliko Britanijo, Ameriko in Japonsko samo trenutno prekinila svoje delo, da se tako omogoči nadaljevanje pogajanj med Francijo in Italijo, ki se bodo vršila drugod in po drugih metodah.

Te napovedi potrjujejo tudi službeni poročila, ki jih je angleška vlada podala vsem članom londonskega parlamenta. V teh poročilih se naglašja, da konferenca ne bo definitivno zaključena, temveč, da bo samo sedanje pomorsko zasedanje razorožitvene konference v Londonu dejansko končano, dočim se ima nadaljnje delo konference smatrati samo za odloženo. Na-

dalje se obrazlojuje odgovoditev konference, da je nepotrebno in odveč zadrževati v Londonu delegate vseh petih velikih pomorskih sil, ko je treba samo še odstraniti ovire med Italijo in Francijo, ki zahtevajo nadaljevanje pogajanj samo med tema dvema državama, da uredita končno ob sodelovanju Velike Britanije nekatera vprašanja, ki se tičejo le njiju.

»Daily Telegraph« trdi, da Macdonald čvrsto upa, da bo v kratkem dosežen popoln italijansko - francoski sporazum in da se bo sedanji trojni sporazum v nekaj mesecih razširil na vseh pet pomorskih velesil. Za zaključitev sporazuma med Francijo in Italijo so potrebna diplomatska pogajanja, ki se morejo zavleči nekoliko mesecev, zlasti zaradi česar je treba sedaj odgoditi pomorsko konferenco. Ko se bodo duhovi nekoliko pomirili, se bodo pogajanja med Rimom in Parizom mogla pospešiti z mnogo večjim upanjem na uspeh in sicer tem bolj, ker bo pri pogajanjih sodelovala tudi Velika

Britanija. V dobro poučenih krogih trdijo, da se je Macdonald odločil za to, da se konferenca ne proglasi za zaključeno, temveč samo za odloženo, samo zaradi tega, da bi mogel pri pogajanjih med Francijo in Italijo posredovati, ker se bodo lahko smatrala kot nadaljevanja londonske konference.

Pariz, 19. aprila. Zunanji minister Briand, ki je nastopil kratek dopust, se bo prihodnji torek udeležil v Londonu ceremonije podpisa pomorske razorožitvene pogodbe.

Milan, 19. aprila. »Popolo d'Italia« objavlja članek Mussolinija o rezultatih londonske konference. Najprej kritizira Mussolinijev duh, s katerim se je pet velesil udeležilo te paradoksnе konference ter pravi končno naslednje: »Rešitev nasprotij se je sedaj odgodila do Zeneve. Italijanski narod si ne bo dal od nobene strani vsiliti rešitve, ki bi pomenila nasilno negacijo njegove pravice do svobode in življenja. Pripravljen je bo za vsako še tako težko žrtve, da bo mogel tudi na morju braniti to svojo najsvetejšo pravico.«

Komunistično rovarjenje v Nemčiji

Zborovanje komunistične mladine v Lipskem — Komunistična propaganda za splošno stavko

Berlin, 18. aprila. Včeraj je na 36 tovornih avtomobilih odpotovalo večje število omladinskih komunistov in s posebnim vlakom približno 500 komunistov, skupno 2600 članov berlinske komunistične stranke k omladinskemu zborovanju komunistov v Leipzig. Policija je prej preiskala avtomobile in

železniške vozove, kjer je našla prazno orožje ter mnogo letakov z naslovom »1. maj — splošna stavka«. Štiri osebe so bile aretirane, ker so imele preprovedano antifašistično uniformo. Policija je spremljala avtomobilsko kolono do meje mesta.

Komunistična propaganda v Orientu

Komunistični agitatorji pripravljajo revolucijo v Indiji, Egiptu, Palestini in Iraku

Berlin, 19. aprila. »Deutsche Allgemeine Zeitung« objavlja poročilo iz Kaira o vedno večji komunistični propagandi v Orientu. Številni muslimanski v Moskvi izvežbani agitatorji so na delu, da organizirajo prebivalstvo v Indiji, Egiptu, Palestini in v Iraku. Ustanovilejo se tako imenovani kmečki komiteji, ki hujskajo kmete proti gospodarjem v raznih mestih, tako v Jeruzalemu, Bombayju in Bagdadu so odkrili tiskarne. Aretiranih je bilo več orientalskih komunističnih instruktorjev, ki so

bili deloma izvežbani v Evropi. Stalno so potovarjali po Orientu ter držali zveze med celicah in tajnimi tiskarnami. Podoba je, da obstoji tudi komunistična špijonažna organizacija, ki se bavi z važnimi političnimi in vojaškimi problemi. Splošno se opaža, da ponuja sovjetsko-ruski zastopnik v Haifi prebivalstvu razno blago pod nakupno ceno samo v svrhu propagande, in sicer tekstilno blago in živila, kakor krompir, sladkor itd. Vse to blago prihaja izključno iz Rusije.

Povratek „Zeppelina“ s poleta nad Španijo

Zrakoplov je prevozil 5400 kilometrov v 47 urah — Polet so ovirali silni viharji

Friedrichshafen, 19. aprila. Zrakoplov »Groß Zeppelin«, ki je tu sinoči ob 17.40 po povratku s svojega poleta v Španiji srečno pristal, je na svoji zadnji vožnji prevozil 5.400 km. v kar je v isto tudi njegovo križarjenje nad Seviljo. To je dala, ki predstavlja širino Atlantskega oceana.

Za polet v Španijo je potreboval 23 ur, za povratek pa 24 ur, kar predstavlja povprečno hitrost 107 km na uro.

Kakor je izjavil kapitan Lehmann, se je vožnja vršila v zelo neugodnih vremenskih razmerah. Silni viharji v pokrajini Rohne in v vsej Južni Franciji, so prisilili vodstvo zrakoplova k poti preko Biskaje in kratak pristank v Sevilji je bil pri močnem vetru in glede na to, da tamkaj pripravljeno vojaštvo ni bilo vajeno manipulacije s tako ogromnim zrakoplovom, zelo riskantno.

Demonstracije brezposelnih v Lvovu in Bukarešti

Lvov, 19. aprila. Nekaj sto brezposelnih je priredilo pred magistratom viharne demonstracije. Zahtevajo so izplačilo velikonocnega dodatka. Intervencija je policija na konjih ter razpršila demonstrante. Nekaj oseb je bilo ranjenih, več pa jih je policija aretirala.

Bukarešta, 19. aprila. Včeraj popoldne je prišlo ponovno do demonstracij brezposelnih, ki so zahtevali izplačilo velikonocnega dodatka. Demonstranti so šli pred mestno hišo, od tam pa pred stanovanje ministrskega predsednika. Ki ga pa trenutno ni v Bukarešti. Končno je intervenirala policija, ki je po nekaj aretacijah razpršila demonstrante.

Zasedanje francoske zbornice

Pariz, 19. aprila. Poslanska zbornica ne bo imela velikonocnih počitnic, ter bo imela izvemši nedelje redne dneve seje. Sedaj se bavi zbornica z zakonom o socialnem zavarovanju, ki je bil vrnjen od senata. Nato se bo razpravljalo o zakonskem načrtu glede znižanja davkov. Ministrski predsednik Tardieu je izjavil danes popoldne, da bo le tedaj dopustil debato, o znižanju davkov ako ne bodo stavljeni nobeni demagoški izpreminjalni predlogi. Če se bo to zgodilo bo sploh umaknil davčni predlog. Ako bi prišlo do tega, bi to pomenilo resno nevarnost za Tardieujev kabinet, ker bi v tem primeru opozicija sama stavila svoj lastni davčni predlog.

Deterding napoveduje polom bolševizma

Washington, 19. aprila. V nekem razgovoru je angleški petrolejski magnat Sir Henry Deterding obrazložil v St. Francisu vzroke, zakaj ne vstopi v poslovne zveze s sovjetsko Rusijo. Mnenja je namreč, da mora sovjetski režim prej ali slej doživeti poraz Ruski narod bo polagoma onemogel zaradi naraščajočega pomanjkanja živil. In zato ne bo sovjetska Rusija nikdar igrala znatne vloge v svetovni zgodovini.

Aretacije komunistov na Poljskem

Varšava, 19. aprila. Glede na bližajoči se 1. maj prireja policija skoraj vsak dan racije na komuniste. Samo v viškem vojvodstvu je bilo aretiranih 80 oseb, osumljenih komunistične propagande.

Zima na češkoslovaškem

Praga, 19. aprila. Zaradi močnega deževja zadnjih dni je Moldava na nekaterih krajih narasla za 2 in pol metra nad normalno. Ako bo deževalo dalje, obstoji za srednjo Češko nevarnost poplavl. V obnemnem gorovju in v Karpatih sneži neprestano. V gorovju je temperatura padla na 8 stopinj pod ničlo.

Finančne težkoče sovjetske Rusije

Moskva, 19. aprila. Uradna »Ekonomska časopis« piše v obširnem članku o naraščajočih finančnih težkočah sovjetskega gospodarstva. Zadnje poslovno leto je pokazalo izredno napetost in znatne težkoče se pojavljajo pri finansiranju omladinskih poljedelskih del. V zvezi s sklepi sovjetske vlade za pospeševanje kolektivnega gospodarstva, so se morala mobilizirati nova sredstva. Iz raznih krajev države prihajajo poročila o velikih finančnih težkočah kolektivnih gospodarstev.

Čiščenje v sovjetski diplomaciji

Stockholm, 19. aprila. Pred kratkim je bil tajnik tukajšnjega ruskega poslanstva Dimitrijevič nenadoma odslovljen in pozvan, naj se čimprej vrne v Rusijo, kar pa je odločno odklonil. Pred par dnevi se je zgodil nov sličen primer. Mornariški ataše sovjetske Rusije Sobolov je bil nenadoma odstavljen in poklican v Moskvo. Ko je hotel v rusko poslanstvo, so mu s silo zabranili vstop. V razgovoru s novinarji je Sobolov izjavil, da ne gre v Moskvo, ker bi to pomenilo za njega in njegovo družino smrt. Pred nekaj dnevi so udrili uradniki Čeke v njegovo stanovanje in mu odnesli več listin. Ta primer je vzbudil v Stockholmu veliko senzacijo.

Zaključek mednarodne železniške konference

Riga, 19. aprila. AA. Mednarodna železniška konferenca, ki so ji prisostvovali zastopniki Nemčije, Avstrije, Švice, Češkoslovaške in Jugoslavije, je zaključila svoje razprave. Konferenca je dosegla svoj uspeh in je bil zaključen sporazum o reviziji potniških in tovornih tarif ter o izpremembi tarif za skupne transporte.

Velika železniška nesreča v Španiji

Madrid, 19. aprila. Zaradi napačno postavljenih kretnic je pri Alceyu skočil s tira oseben vlak. Mnogo oseb je bilo ranjenih. Materijalna škoda je zelo velika.

ITALIJANSKO PRODİRANJE NA BALKANU

Rumunski glas o vlogi Italije na vzhodu — Italijanski finančni vpliv v Turčiji in protektorat nad Albanijo

Bukarešta, 19. aprila. »Adevărul« je te dni objavil članek, v katerem pravi med drugim:

Sledeč zgledu Zedinjenih držav Severne Amerike, ki so s pomočjo diplomacije denarja doble intenzivnejši vpliv nad ameriškimi Latinci, skuša Italija z ekonomskim prodiranjem razviti svoj vpliv na vzhodnem delu Sredozemskega morja. Italijanska trgovska banka je z dovolitvijo prednjima v višini milijon zlatih lir omogočila, da se je turški tesavirani kapital povzela na pet milijonov. Nj težko sklepati na podlagi te-

ga na upanje italijanske vlade, da se ji bo to vrnilo s kakršnokoli koncesijo od turške vlade v Angori in da bo tako zase zagotovila davno zaželeno preponderanco v Anatoliji.

Na drugi strani se trudi Italija, da bi stabilizirala svoj protektorat nad Albanijo, ne da bi se ji bilo treba poslužiti kakih vojaških ukrepov. Tiranski pakt iz l. 1926. in zvezna pogodba iz l. 1927. sta zagotovila Italiji gotov politični protektorat nad Albanijo. Italija se trudi sistematično, da bi Albanijo podredila sebi tudi gospodarsko. Dočim

dajejo italijanske banke posojila tiranski vladi, so prevzela italijanska podjetja mislo, da izvrše razna javna dela in eksploatirajo prirodna bogastva albanske države.

Njen preponderantni vpliv v Albaniji se je razvil zlasti po osnovanju emisijskega zavoda, ki se je osnoval v smislu sklepa Društva narodov v Rimu l. 1925. V njem sodeluje italijanska skupina z italijanskim trgov. banko na čelu z nadpolovičnim kapitalom. S posebno konvencijo je stabilizirano tudi monetarno edinstvo med tema dvema državama.

Velikonočni mir ČSR

Praga, 19. aprila. Danes popoldne je predsednik republike Masaryk v praškem parlamentu proglasil tradicionalni velikonočni mir. Dve minuti pred 12. uro je bil oddan strel iz topa, nakar je bil promet za dve minuti popolnoma ustavljen. Svečanost se bo vršila v spomin v vojni padlih vojakov.

Zadnja žrtev ohridske nesreče

Beograd, 19. aprila. Iz Ohrida poročajo, da so šele danes po dolgem iskanju potegnili iz jezera truplo poslednje žrtve nedavne ohridske nesreče in sicer pokojne soproge ponesrečenega Kostića, tajnika našega konzulata v Korči. Ribiči so potegnili truplo z mrežami do 50 m daleč od jugslovenske obale in 4 km daleč od mesta, kjer se je pripetila nesreča, ki je zahtevala, kakor znano, mnogo žrtve.

Silno neurje v južni Srbiji

Beograd, 19. aprila. Iz Skoplja poročajo, da je včeraj bilo tamkaj silno neurje. Ob 5.30 popoldne je vihar na progi Skoplje - Kumanovo prevrnil kompozicijo 20 vagonov, ki je stala na progi. Vagoni so naleteli, poginili od viharja, na kretnico in jo zlomili. Pri tem je skočilo več vagonov s tira. Zaradi tega dogodka je bil na tej progi promet prekinjen do pol 10. zvečer, ko so jo zopet popravili. Na več mestih je udarila strela in je zažgala tudi neko hišo.

Žrtve avtomobilizma v Zedinjenih državah

Newyork, 19. aprila. AA. Uradna statistika navaja, da se je leta 1929. v Zedinjenih državah ponesrečilo 31.500 oseb zaradi avtomobilskih nezgod. Iz zgornjega izhaja, da se je lani vsakih 17 minut smrtno ponesrečilo zaradi avtomobilskih nezgod po ena oseba. Število smrtnih žrtve se je povečalo od lani za 12 odst.

Družba za izvoz poljedelskih proizvodov

Načrt pravil Privilegirane delniške družbe za izvoz kmetijskih proizvodov

Beograd, 19. aprila. Ministrstvo trgovine in industrije je izdalo pravila Privilegirane delniške družbe za izvoz poljedelskih proizvodov. Glavnica bo znašala 30 milijonov dinarjev razdeljena na 30 tisoč delnic po 1000 Din. Od te vsote se za sedaj emitira 15 milijonov dinarjev, oziroma 15 tisoč delnic. Način emisije bo odredil delniški odbor. Delnice se glase na ime. Delničar more biti samo državljan ali nacionalna ustanova kraljevine Jugoslavije. Prenos delnic se vrši v dovoljenjem upravnega odbora. Družba ne sme dajati posojila na svoje akcije, ne sme kupčevati za svoj račun in ne prodajati delnic pod njihovo nominalno vrednostjo. Namen družbe je plasiranje kmetijskih proizvodov po čim najbolj ugodnih cenah in po zahtevah ino-

zemstva. V prvi vrsti se bo vršilo plasiranje s komisijsko prodajo na račun komitentov družbe (zadrage, izvozniki itd.).

Organi družbe so zbor delničarjev, upr. odbor, nadzor. odbor, in stalni poslovni odbor. Upr. odbor je sestavljen iz 18 članov, katerih mandat traja 5 let. Stalni poslovni odbor tvori petoro članov upravnega odbora. Prvo poslovno leto traja do 30. junija 1931. Računi se zaključijo vsako leto dne 30. junija. Od čistega dobička se odvajajo po odbitku 8% letnih obresti za akcije zasebnih delničarjev, 25% za rezervni fond, 25% ministrstvu kmetijstva za fond za pospeševanje kmetijstva, 5% za penzijski fond nameščenecv družbe, ostanek pa se da na razpolago občnemu zboru.

Poneverbe v rumunskem ministrstvu za kmetijstvo

Dva bivša državna podtajnika obtožena velikih poneverb v rumunskem ministrstvu za kmetijstvo

Bukarešta, 19. aprila. Rumunski tiskovni ataše v Madridu Vornic, ki je bil prej državni podtajnik v ministrstvu za kmetijstvo, je bil odpoklican iz Madrida v Bukarešto, ker so v ministrstvu za kmetijstvo odkrili razne dekadencije. Vornic se sprva ni hotel odzvati pozivu, včeraj pa je vendarle do-

šel v Bukarešto in se prijavil policiji. V svoji obrambi obtožuje ministra za Sedmograško Dobresca, ki je bil svoječasn njegov drug kot državni podtajnik, sokrivde pri izvršenih poneverbah. Povodom odkritja te afere napada opozicijski tisk zelo ostro vlado in zahteva, naj zadevo popolnoma razčisti.

Povratek rumunske kraljice iz Egipta

Bukarešta, 19. aprila. Kraljica Marija se bo v ponedeljek vrnila s svojega potovanja po Egiptu v Konstanco. V Bukarešti se pričakuje za ponedeljek, odkoder bo odpotovala v Balči.

Rumunsko posojilo v Italiji

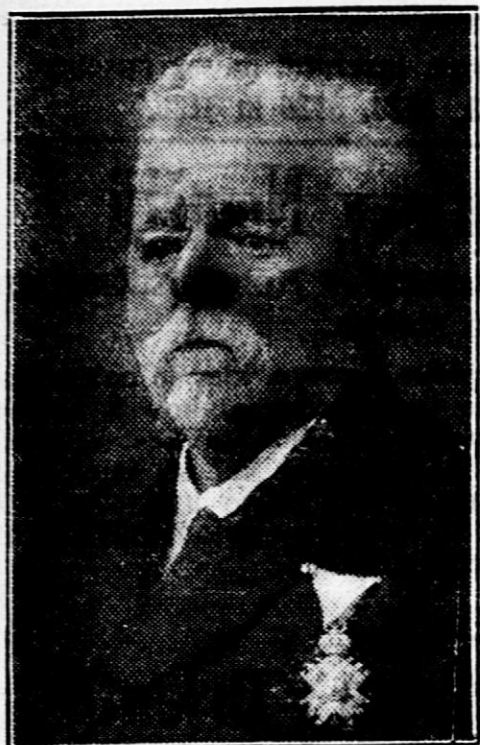
Bukarešta, 19. aprila. General Avarescu je na svojem potovanju po Italiji imel tudi razgovore z italijanskimi finančnimi krogi. Baje gre za investicijsko posojilo za rumunske železnice, čegar pogoji pa še niso določeni.

Trojni jubilej Janka Lebana

K 75-letnici rojstva pesnika, pisatelja, glasbenika in pedagoga.

Novo mesto, 19. aprila.

Kanalska dolina ima precejšnjo vrsto mož, ki so se proslavili kot kulturni delavci. Med nje moramo šteti tudi vpokojenega šolskega upravitelja gosp. Janka Lebana, ki bo praznoval na velikonocni ponedeljek trojni jubilej.

75letnico rojstva, 60letnico literarnega delovanja in 6letnico, odkar je kot dijaček zasedel v Gorici v cerkvi sv. Antona št. organistovsko stolico.

Jubilant je bil rojen kot najmlajši sin zloglednega kanalskega učitelja Valentina Lebana. Mati mu je bila sestra grajskega viteza Franca Malnič, p. d. Flegarja, ki je nad 50 let županoval v Kanalu. Kakor jubilarov starejši brat Avgust, se je tudi Janko že zgodaj odlikoval po svoji nadarjenosti pri učenju in po nadarjenosti za glasbo. Prvi muzikalni pouk je dobival mladi Janko pri svojem bratu Avgustu v Werderbergovem zavodu, kamor se je hodil učiti klavirja. Tudi mu je brat ocenjeval prve pesmi. Kot dijaček je bil že organist v Gorici, najprej pri Sv. Antonu starem, pozneje pa pri novem.

Leta 1870. je Janko Leban priobčil svojo prvo pesem »Tožba ptice« v »Jadranski Zariji« ter tako nastopil svojo literarno pot.

Tretješolec gimnazijski je 1871. izdal knjižico »Pesni in povesti na poskušajo«.

Ta knjižica šestletnega dečka je vzbudila precej pozornosti. Dr. Lavrič je pozval mladega pisatelja pred se, bodril ga je ter mu plačal tiskarske stroške. Leta 1877. je Janko napravil učiteljsko maturo. Že takrat je sodeloval skoro pri vseh slovenskih listih. Pisal je povesti, pesmi in poučne razprave.

Splošno znane so njegove »Iskrice«, pesni in povesti za mladino v treh zvezkih. O njih mu je pisal Josip Stritar: »Iskrice« so mi prav po volji; v priprosti obliki podajajo otrokom dobrih naukov ter jim blažijo srce. Le tako dalje! Želim vam lepega uspeha Vam na veselje in narodu v korist.

Nadaljnji Jankovi spisi so bili: »Dva brata«, povest za mladino »Veselo in žalost«, Mladini primerne knjige in spisi so nadalje: »60 malih povesti«, »Sto beril«, »Mirko Poštenjakovič«, »V domačem krogu«, »Na različnih potih«, »Pri Vrbovcem Grog«, »Milutin Oblokar«, »Zaupaj na Boga v vsaki potrebi«, »Ob 50letnici Josipa Kocijančiča« itd.

Poučni sta Lebanovi knjigi »Slovstvena zgodovina v slovenski ljudski šoli«, ki jo je zelo laskavo ocenil ravnatelj Wiesenthaler. »Človek v pogledu na njegovo telo in dušo« in vzgojna knjižica »Otrok«. Posebna zasluga Jankova je bila, da nam je odkril in opisal v slovenski in nemški knjigi junaka domačina Andreja barona Čehovina.

ki je pri volikah od navadnega prostoka napredoval do stotnika in si je v vojni leta 1848. pridobil baronstvo. Ta knjiga je vzbudila splošno pozornost. Povzročila je, da so postavili Čehovinu v domačem kraju v Branciji pri Vipavi spomenik, ki je stal pred vojno celih 5000 kron.

Janko Leban je znan tudi kot spreten prevajalec.

Slovenil pa je iz nemščine, hrvaščine in italijanščine. Znanemu pokojnemu zdravniku, specialistu za pljučne bolezni dr. Počučniku je poslovenil koristno knjigo »O jetiki« in enak hrvaški spis dr. Dežmana poslovenil za družbo sv. Mohorja. Nadalje je v slovenskem prevodu izdal znana romana »Ljudmila« in »Prokleto«, za »Prokleto« se je občinstvo kar trgalo.

Janko Leban je tudi glasbenik.

Kot tak je priobčeval svoje skladbe v prilogah »Vrtica«, »Glasbene Zore« in v »Novih akordih«. Znana je njegova »Zbirka cerkvenih pesmi za mešani zbor« in »Domači glas«, cerkvene pesmi za mešani zbor.

Zanimivo je, kako je sodil o Jankovih cerkvenih pesmih znani kritik prof. dr. Gornik Krek. In kot nekega Ribarja II. pozdravljamo Janka Lebana, kakršne se nam predstavlja v predležeči zbirki. Iz nje nam veje nekaj čudovito nalivnega, naravnega, kljub melodični odvisnosti in primitivni harmonizaciji vendar nekaj novega.

Jubilant je dobil po maturi službo učitelja v Komnu pri Nabrežini. Obenem je tam bil cerkveni organist. Iz Komna je prišel za šolskega upravitelja v Lokve pri Di-vači. Iz Lokve je prišel za šolskega upra-

viteja v Avber v sezanskem okraju. Iz Avberja se je preselil na Kranjsko in sicer v Begunje pri Cirknici za šolskega upravitelja. Od tod je prišel leta 1896. v Trebelno pri Mokronogu, iz Trebelnega pa na Bukovico nad Škofjo Loko. Tu je bil leta 1911. vpokojen po 34 letih službovanja, star šele 56 let. Po smrti žene, ki mu je umrla leta 1921. po 38letnem zakonu in ga pustila brez otrok, je postal, zapuščen in osamljen dobil zavetje v bolnici usmrtjenih bratov v Kandiji, kjer živi še danes.

Zaradi nenstrašne odločnosti in odkritosrčnosti je moral Janko pod Avstrijo mnogo pretrpeti.

Avstrijski birokratizem mu je dal čutiti trdo pest. Premiščali so ga iz kraja v kraj ter pošiljali nadenj šolske nadzornike. Ko je ležal Leban bolan na očeh v ljubljanski bolnici, ga je leta 1911. presenetila vest, da je — vpokojen in vržen iz stanovanja. A še ne dovoli gorja! Živečega v bedi v vlažnem, nezdravem, kmetičnem stanovanju ga je sredi februarja 1916 zadela kap na možganih, zaradi katere mu je

ohromela desna roka in noga, da se danes težko piše in hodi. In vendar rodoljubni mož še danes ni odložil peresa. V rokopisu ima še več neizdanih stvari. — Te dni se je pri jubilarju zglasila deputacija novomeškega učiteljskega in mu darovala več butelj vina iz Semeča in Trške gore. Za lepi govor predsednika g. Viktorja Pirnata se je jubilarjin ginjen zahvalil. Poudaril je vrline učiteljskega novomeškega okraja, ki se je zelo lepo izkazalo tudi pred leti, ko je bil odlikovan z redom Sv. Save. S pogledom na butelje je Leban šaljivo omenil: »Veste, jaz sem velik častitelj pesnika Bürgerja, kralja balade pri Nemcih, in Bürger je pel: »Echter Wein ist echtes Oel zur Verstandeslampe!«

Film Valček ljubezni

Premiera filmske operete v Elitnem kinu Matici.

Vsi pogoji, od katerih zavisi uspeh operete — humor, živahnost, razkošje in ljubkost dejanja — vse to je podano v polni meri v filmski opereti »Valček ljubezni«. Dve uri sladko opojne muzike, ljubke zabave in lahkega sarkazma. Od minute do minute se stopnjuje veselje in uživanje gledalčevih oči in ušes. Pri »Rio-Rim« večina občinstva radi neznanja angleškega jezika ni mogla slediti finemu besednemu humoru — pri »Valčku ljubezni«, ki pa je seveda v nemškem jeziku, je ta ovira v glavnem ozirom odstranjena. Ljubljena ljubljanske kinopublike, dražestna Lilian Harvey in elegantni Willy Fritsch, govorita in pojeta!

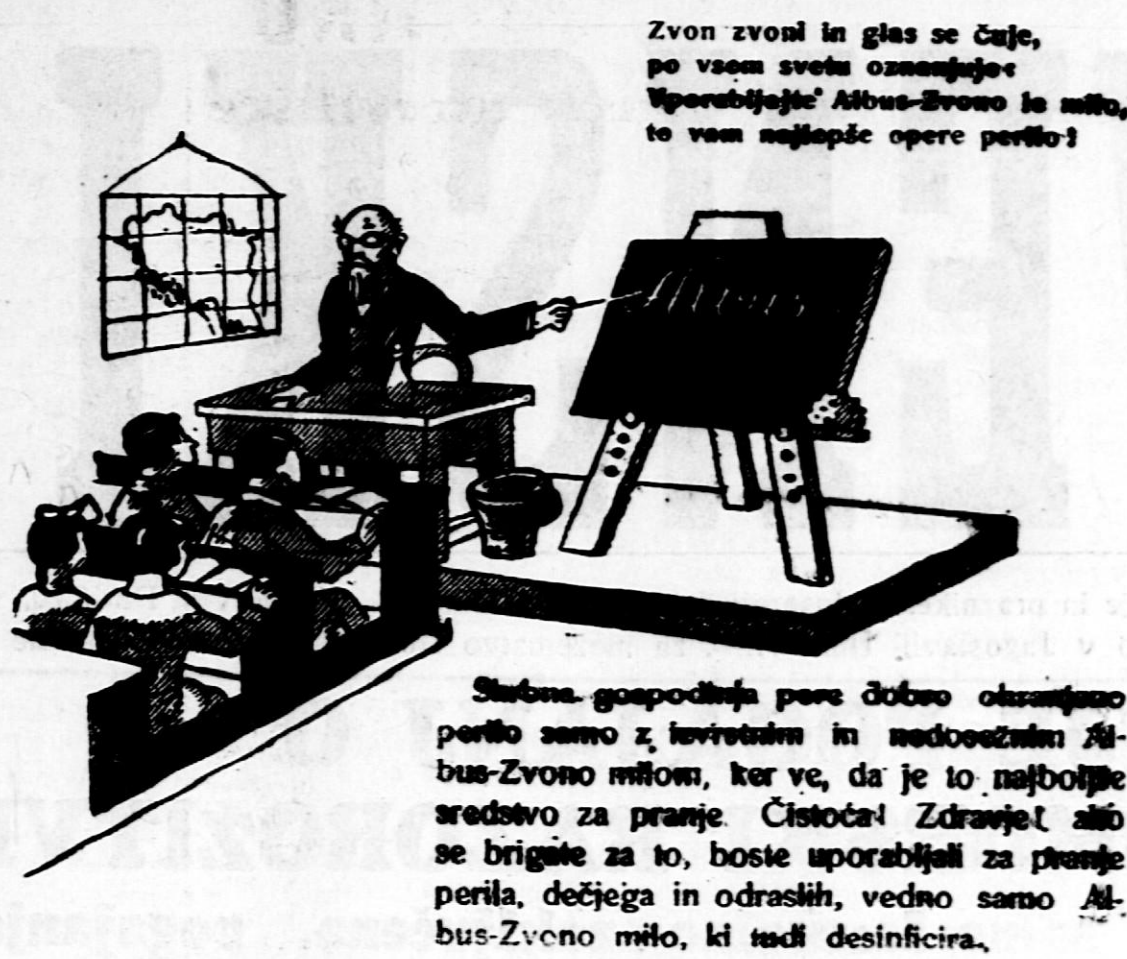
Vsebina filma je v kratkem sledeča:

Ameriški avtomobilski kralj Fould ima sina Bobbyja, ki dela svoemu očetu hude preglavice. Nič mu ne diši delo za pisalno mizo, vedno hrepeni le po pustolovčinah in zato je razmerje med očetom in sinom precej napeto. Nekega dne se pelje mladi Bobby s svojim avtom brezskrbno na izprehod in naleti na cesti na mladega vojvodo Petra Ferdinanda, kateremu pomaga iz trenutne zadrege. Prijateljstvo je hitro sklenjeno in ker je Bobby vojvodi izredno všeč, ga povabi s seboj in mu ponudi službo osebnega tajnika, katero Bobby z veseljem sprejme. Zdelja, doživljati prijetne pustolovščine, se mu torej izpolni. Mladi vojvoda bi se moral poročiti, tako zahteva od njega njegova visokorodna rodbina. Ženitev mu pa ni prav nič po godu — saj neveste niti ne pozna in tako pošlje na prvo spoznanje na nevesti svojega tajnika Bobbyja. Toda glej! Nevesta, mlada princesa Eva, je očarljivo lepo dekle — v katero se Bobby zalubi. Tudi njej ugaja dozdnevni princ in zaveda bi se prav srečno končala: toda poprej mora priti do pravega razkritja in katastrofe! Šele potem se vse zopet popravi in iz Bobbyja in Eve postane srečen par.

Izredno zabavna vsebina, muzikalno podana z vso sladkostjo lahke operete! Willy Fritsch in Lilian Harvey v glavnih vlogah sta inenitna in bosta svoje simpatije pri publiko po tem filmu še bolj utrdila. Omeniti moramo še Georga Aleksandra kot brezhibnega pevca in izvrstnega humorista, igralec torej, ki pride zlasti sedaj v dobi zvočnega in dialognega filma do polne veljave. Film bo zlasti sedaj za velikonoc ljubljanskemu občinstvu pripravil mnogo veselja in zabave.

— **Energični protesti proti Greti Garbo.** Kakor poročajo iz New Yorka, so številni v Ameriki bivajoči Švedi najenergičnejše protestirali, da bi Greta Garbo igrala glavno vlogo v filmu »Anna Christie«. Ana je namreč v tem filmu popolnoma propadla švedsko dekle, njen oče nepoboljšljiv pijanec in ameriški Švedi so menja, da bi morala Greta Garbo kot Švedinja že iz nacionalnih razlogov odkloniti to vlogo. O stvari piše tudi stockholmski list »Svenska Dagbladet« pod naslovom »Nacionalna častna zadeva« in se s stališčem ameriških Švedov popolnoma strinja. Kako se bo stvar uredila, bomo kmalu videli.

— **Ameriški filmski producenti kupujejo gramofonske družbe.** Newyorská filmska produkcijska družba Warner Brothers je s soprotno transakcijo prišla v posest znane tovarne gramofonskih plošč Brunswick. Kupna cena je znašala 125 milijonov dolarjev. Filmski velekoncern Radio Corporation pa je kupil tovarno gramofonskih plošč »Columbia«.

Albus

ZVONOMILO
DOBITE V VSAH TRGOVINI.

V Ljubljani manjka 1378 stanovanj

Gradbena akcija v Ljubljani in bližnji okolici od 1. 1920—1930.

Ljubljana, 19. aprila. Ljubljana po vojni hitro napreduje, širi se in veča, število prebivalstva stalno narašča. Vse kaže, da bodo v doglednem času predmestja inkorporirana mestu. Zlasti prideva v poštev občini Šiška in Moste, kajti mesto gravitira proti severu, čeprav se mnogo zida tudi na Glincah, Viču in v Rožni dolini. Slej ko prej bodo tudi ta predmestja priključena mestu. Seveda je to zaenkrat še vprašanje bodočnosti, jasno pa je, da bo velika Ljubljana obsegala vsa predmestja, ki jih zdaj še prištevamo k periferiji.

Prebivalstvo Ljubljane narašča zato, ker je dotok ljudi s kmetov vedno večji in ker je Ljubljana sedež banske uprave, torej upravno središče. Zadnji dve leti se sicer število prebivalstva ni znatno pomnožilo, kljub temu je pa pomanjkanje stanovanj še vedno občutno, čeprav je bila baš v letih 1928—1929 gradbena delavnost v mestu in okolici na višku.

O tem pričajo prošnje za dodelitev stanovanj, ki jih je mestni stanovanjski urad prejel do 20. septembra lani. Do takrat je bilo vloženih 2170 prošenj. Med prošniki je bilo 83 dekletancev, 315 strank, ki stanujejo v neugijeničnih stanovanjih, 72 brezstanovancev, 145 barakarjev, 243 strank, ki stanujejo po kletah, v skladiščih in delavnicah, strank v podeželskih stanovanjih 178 in pa 717 strank, katerim je grozila ali še grozi deložacija.

Nove hiše od 1. 1906—1929

V Ljubljani se je sicer v letih 1906 do 1929 zgradilo mnogo hiš, preuredilo in adaptiralo za stanovanja mnogo poslopij, toda vse to je še vedno premalo, kar je najbolje razvidno iz utemeljitve, ki jo priobčujemo sporedno s statistiko. Podatki o gradbeni delavnosti v Ljubljani v tem razdobju so prav zanimivi, kajti iz njih je razvidno, da se je največ gradilo v letih 1907, 1910 in 1911, med vojno malo ali skoro nič, po vojni pa zopet mnogo in sicer največ v letih 1926—1929. Statistika nam kaže naslednjo sliko:

1907	zgrajenih	20 hiš	97 stanovanj
1908	>	33	> 136
1909	>	24	> 90
1910	>	26	> 174
1911	>	47	> 138
1912	>	15	> 74
1913	>	11	> 19
1914	>	20	> 49
1915	>	3	> 12
1916	>	1	> 2
1917	>	0	> 0
1918	>	0	> 0
1919	>	2	> 2
1920	>	16	> 27
1921	>	35	> 66
1922	>	90	> 168
1923	>	32	> 90
1924	>	15	> 51
1925	>	40	> 84
1926	>	92	> 207
1927	>	105	> 310
1928	>	162	> 453
1929	>	120	> 360

Pred vojno in med vojno je bilo v Ljubljani zgrajenih 847 stanovanj, po vojni pa 1817, vseh 194 adaptiranih, skupaj torej 2011 stanovanj. Do leta 1914 se je povprečno zgradilo na leto 94 stanovanj, od leta 1920 dalje pa 146.

Srednja potreba stanovanj pred vojno je znašala 30 hiš letno, po vojni pa 50 hiš. Po statistiki odpade v Ljubljani na eno hišo 4.4 stranke. Od 1. 1906—1918 bi morali zgraditi v Ljubljani 1718 stanovanj, zgrajenih je bilo pa samo 847. Zato je manjkalo že pred vojno 869 stanovanj. Od 1. 1920 do 1929 bi morali zgraditi v Ljubljani 2420 stanovanj, zgrajenih je bilo pa samo 2011, tako da znaša primanjkljaj zopet 409. Celokupni primanjkljaj po gornjem računu znaša torej adaptacije.

1378 stanovanj. To število se približno ujema s številom prošenj, ki jih je prejel lani stanovanjski urad. Trditev, da je v Ljubljani dovolj stanovanj, torej ni utemeljena.

Občina Vič

Občina Vič, pod katero spadajo vasi Glinca, Rožna dolina in Vič, meri 666 hektarov, 24 arov in 18 kvadratnih metrov. Število prebivalstva znaša 6210 in sicer 2955 moških in 3255 žensk. Glince same štejejo 2909 duš, od teh 1344 moških in 1565 žensk. Na Viču biva 1152 ljudi, in sicer 583 moških in 569 žensk. Rožna dolina ima 2159 prebivalcev, od teh 1028 moških in 1131 žensk.

Število prebivalstva občine Vič je v povojnih letih tudi močno naraslo; največji prirastek izkazuje Rožna dolina. Pod Rožno dolino spada tudi še del Rožnika. V tem idiličnem predmestju so sporedno z naraščanjem števila prebivalcev seveda tudi rasle hišice kakor gobe po dežju. Danes je Rožna dolina v gotovih delih že gosto zasedena, dasi so še vedno grozni kompleksi na razpolago. O stavbnem gibanju nam je tudi vsika občina dala na razpolago statistične podatke. Statistika se nanaša na zadnjih pet let, to je od 1. 1925 dalje. Poprej se je namreč v vsiki občini zidalo malo ali pa nič.

Leta 1925 je izdala vsika občina 40 stavbnih dovoljenj, zgradilo pa se je 19 novih hiš, 2 gospodarskih poslopij in izvršenih je bilo 14 adaptacij. Pridobljenih je bilo 85 novih stanovanj.

Leta 1926 je bila stavbna akcija že bolj živahna. Občina je izdala 40 stavbnih dovoljenj, zgradilo se je 22 novih hiš, 5 gospodarskih poslopij in izvršilo 44 adaptacij. Pridobljenih je bilo 46 novih stanovanj.

Leta 1927 je bila stavbna sezona v vsiki občini na višku. Občina je izdala 79 stavbnih dovoljenj, zgradilo se je 57 novih hiš, 9 gospodarskih poslopij in izvršilo 13 adaptacij. Pridobljena so bila 104 nova stanovanja.

Leta 1928 je bilo stavbno gibanje v Ljubljani na višku, nasprotno pa je v Rožni dolini nekoliko nazadovale. Občina je izdala 58 stavbnih dovoljenj, zgradilo se je 39 novih hiš, 5 gospodarskih poslopij in izvršilo 10 adaptacij. Novih stanovanj je bilo 82.

Leta 1929 je izdala vsika občina 62 stavbnih dovoljenj, zgradilo se je 40 novih hiš, 15 gospodarskih poslopij in izvršilo 7 adaptacij. Novih stanovanj je bilo 85.

Letos je gradbena akcija tudi precej živahna. Dosedaj je občina izdala 21 dovoljenj, gradi se kakih 10 novih hiš. Veega skupaj je občina izdala v teh letih 288 stavbnih dovoljenj, novih hiš se je zgradilo 200, gospodarskih poslopij 36 in izvršilo 48 adaptacij. Število novih stanovanj znaša okoli 400.

Hišnih številčk je sedaj na Viču 135, v Rožni dolini 314, na Glincah 164.

Zgornja Šiška

Spodnja Šiška spada še k mestu in je zato njena statistika že vpoštevana v statistiki Ljubljane. Samostojna občina pa je Zgornja Šiška, rojnsi kraj prvega slovenskega peenika Valentina Vodnika. Občina Zgornja Šiška obsega vasi Zgornja Šiška, Dravljice, Zapuže pri St. Vidu, Peržanj, del Kamne Gorice (drugi del spada pod St. Vid), Koseze in Brdo. Sicer gravitira k Viču, pa vendar spada pod šišensko občino. Število prebivalstva pa znaša 3450. Tudi ta periferija se je začela po vojni lepo razvijati, zlasti pa se je tu razvilo obrtništvo. Zato so šiškarji po vojni precej gradili, največ pa se je nedvomno zgradilo delavnic.

Leta 1920 so bile zgrajene v Zgornji Šiški tri nove hiše, 9 delavnic, gospodarskih poslopij, skednjev in hlevov. Vse to so tudi adaptacije.

Leta 1921 se je zgradila samo ena hiša hla tar pat delavnic, gospodarskih poslopij in adaptacij.

Leta 1922 se je zgradilo 10 novih hiš ter 15 gospodarskih poslopij, delavnic in drugih objektov.

Leta 1923 je bilo zgrajenih 7 novih hiš, 10 delavnic, hlevov itd.

Leta 1924 9 novih hiš in 28 delavnic, adaptacij, hlevov in gospodarskih poslopij.

Leta 1925 je gradbena akcija nekoliko nazadovale. Zgrajene so bile 3 nove hiše, izvršenih 19 adaptacij, prizidkov, hlevov in gospodarskih poslopij.

Leta 1926 je bilo zgrajenih 21 novih hiš ter izvršenih 15 adaptacij, popravil itd.

Leta 1927 je bilo zgrajenih 15 novih hiš in 13 delavnic, adaptacij hlevov in gospodarskih poslopij.

Leta 1928 je bilo zgrajenih 18 hiš in izvršenih 9 adaptacij.

Leta 1929 je bilo zgrajenih 29 novih hiš ter 36 gospodarskih poslopij, adaptacij itd.

V 10 povojnih letih je bilo torej zgrajenih v občini Šiška 106 novih hiš, izvršenih mnogo adaptacij ter zgrajenih mnogo delavnic in gospodarskih poslopij. Zdaj šteje Zgornja Šiška 101, Koseze in Brdo 74, Dravljice 138, Zapuže 31, Peržanj 12 in Kamna gorica (del, ki spada k Šiški) 4 hišne številke.

Občina Moste

Pod občino Moste spadajo Vodmat, Selo, Moste, Smartno, Hraštie in Obrije. Točna statistika o stavbnem gibanju v tej občini v zadnjih desetih letih še ni gotova, pač pa je znana za vsa leta skupaj. V letih 1920 do 1929 je bilo v Vodmatu zgrajenih 182 hiš, na Selu 50, v Mostah 15, v Smartnem 7, v Hraštju 4 in v Obrijah 2. Največ se je torej gradilo v Vodmatu, kajti vas je narasla za 75%.

Skupna površina občine Moste znaša 897 hektarov, 34 arov in 3 m. Število prebivalstva pa 6784.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes Sobota, 19. aprila 1930, katoličani: Velika sobota, pravoslavni: 6. aprila, Evhija.

Jutri: Nedelja: 20. aprila 1930, katoličani: Velika noč, pravoslavni: 7. aprila, Georgije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Gledališča in kinematografi zaprti.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Drama: Ob 15. INRI, ob 20. Za ljubezen so zdravila.

Opera: Ob 15. Norma. Ob 20. Boheme. Kino Matica: Valček ljubezni. (Zvočni film.)

Kino Ljubljanski dvor: Lov za milijoni. (Luciano Albertini.)

Kino Ideal: Venera v kopališču.

Film ZKD: Ob 11. v Idealu: Bremen.

Ilirija: GAK, Gradec ob 16.30 na igrišču Ilirije.

PRIREDITVE V PONEDELJEK.

Drama: Ob 15. INRI, ob 20. Konec poti. Opera: ob 15. Tičar, ob 20. Madame Butterfly.

Kino Matica: Valček ljubezni.

Kino Ljubljanski dvor: Lov za milijoni.

Kino Ideal: Venera v kopališču.

Film ZKD: ob 11. v Idealu: »Bremen«.

Ilirija: GAK: ob 16.30 na igrišču Ilirije.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bahovec, Kongresni trg, Ustar, Sv. Petra cesta, Hočevar, Spodnja Šiška.

Ponedeljek: Sušak, Marijin trg, Kuralt, Gosposvetska cesta.

— **Sekcija ZNS. (Službeno.)** Delegirajo se k tekman dne 20. aprila 1930 na igrišču Ilirije: Ob 14.30 predigra — g. Mahkovec; ob 16. GAK (Graz) : Ilirija — g. Deržaj; dne 21. aprila ob 14.30 Hermes : Slovan — g. Pevalak; ob 16. GAK (Graz) : Ilirija — g. dr. Planinšek. — V Celju: dne 20. t. m. Atletiki : Akad. Sportverein (Graz) — g. Sneller in dne 21. t. m. g. Mohorko

Radioprogram

Nedelja, 20. aprila.

10.00 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 10.50 Tedenski pregled. — 11.00 Koncert Radio-orkestra. — 15.00 Plošče. 15.30 Velikonocna recitacije. — 16.00 Citre — igra z. Láske. — 17.00 Koncert radio orkestra. — 20.00 Koncert godbe Dravske divizije. — 22.00 Casovna napoved in poročila. — 22.15 Plošče. — 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 21. aprila.

9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.00 Varsko predavanje, dr. p. Gvido Rant. — 10.20 Kaj se učimo od češkoslovaškega kmetijstva, Val. Janhar. — 11.00 Koncert radio orkestra. — 15.00 Velikonocni popoldan v Gorjah. — 17.00 Kuharjev šramel kvartet. — 19.30: »Svanda dudake«. 22.00 Casovna napoved in poročila. — 22.15 Koncert Radio-orkestra. — 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Torek, 22. aprila.

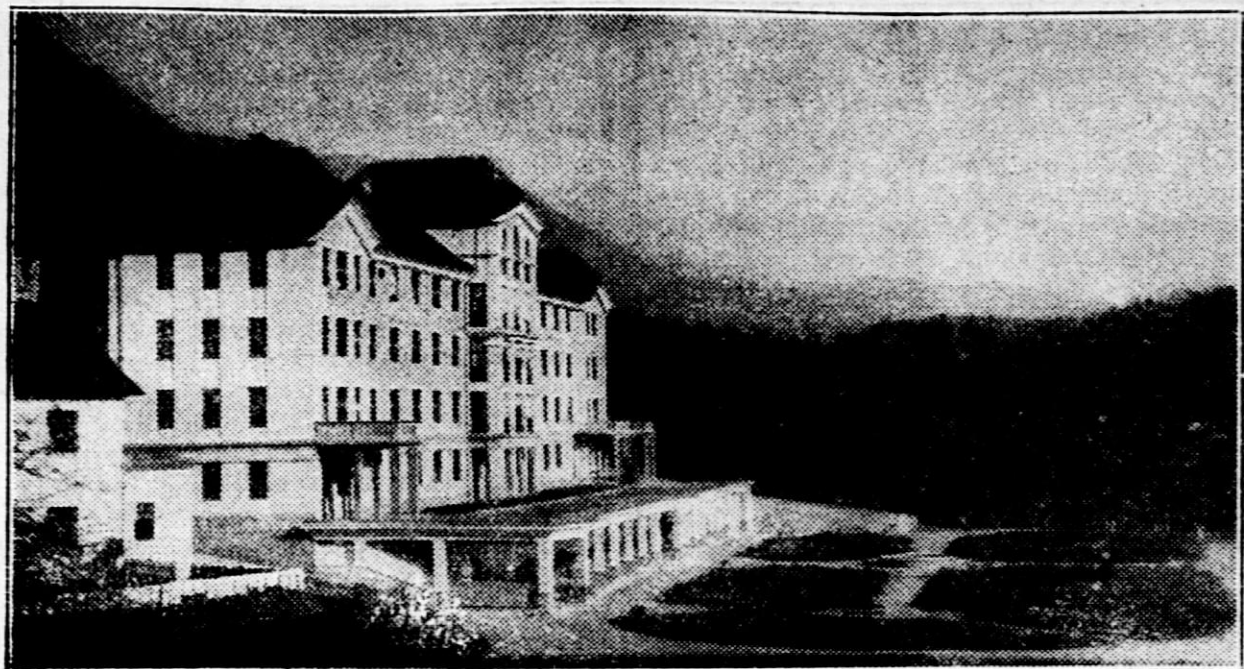
12.30 Reprodukcična glasba. 13.00 Casovna napoved, borza, reprodukcična glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30: Ivan Lavrenčič: O telovadbi dece. — 19.00 Dr. Stanko Leban: Italijanščina. — 19.30 Dr. Preobraženski: Ruščina. — 20.00 Prenos iz Zagreba. — 22.00 Casovna napoved in poročila. — 22.15 Koncert Radio-orkestra. — 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnobi, pomanjkanju spanja, srčnih težkočah, tiščanju in prsih pospeši naravna »Franz-Josef« grenčica izdatno kroženje krvi v spodnjem delu telesa in pomirljivo učinkuje na valovanje. Profesorji za bolezni prebavil izjavljajo, da se izobno obnese »Franz-Josef« voda kot čistilno sredstvo pri pojavih, ki izhajajo iz samootrovnosti kanala debelega črevesa. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Na sestanku

Ob 10 letnici zdravilišča na Golniku

Iz gradu plemenitih Gallenfelsov je nastalo najidealnejše zdravilišče za tuberkulozne v državi

Glavni sanatorij

Ob južnem vznožju Storišča (2134 m) se dviga sredi krasot svetovnoznane Gorenjske zdravilišče na Golniku. Z njegovih oken se odpira razgled po celotnem venci jugoslovenskih Alp od Triglava in Bogatina po Karavankah do amniških planin. Posebno prijeten pa je pogled po sumatnih gorah Okoli Bleda in Kranja tja do notranjskega Snežnika.

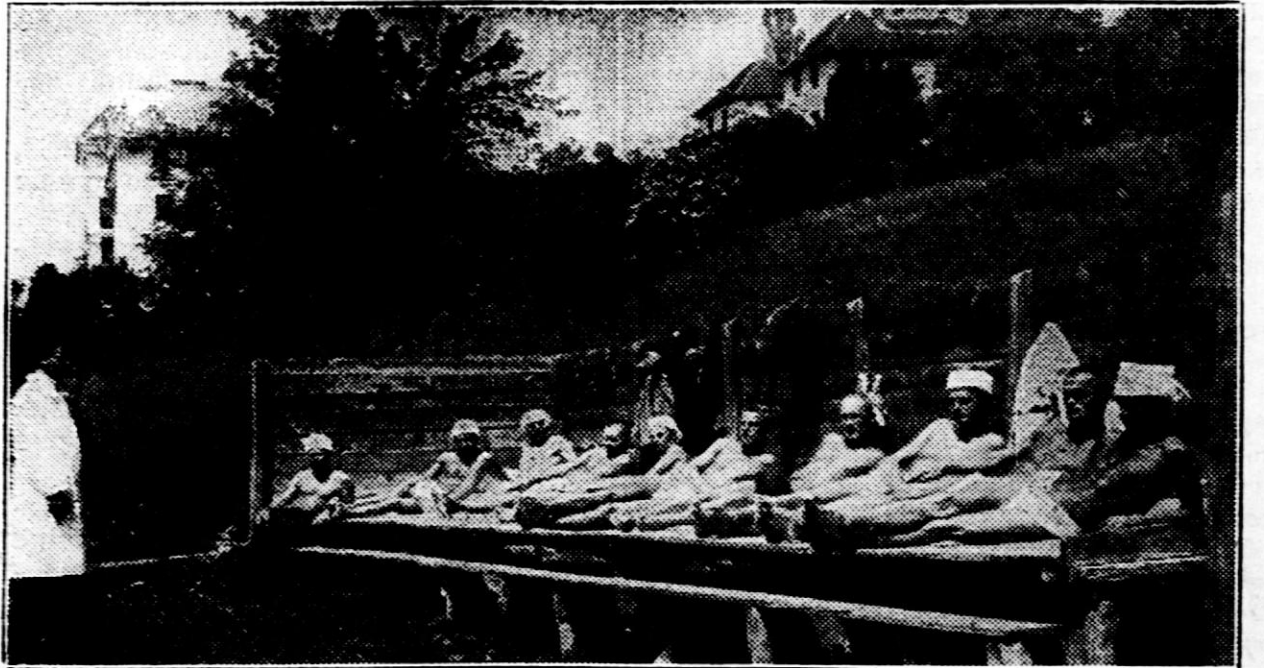
Zgodovina Golnika

Zdravilišče na Golniku se imenuje po znamenitem gradu Golnik, ki ga imenuje Valvazor Glavnik, nemški Gallenfels, imenovan tako po plemenitih Gallenfelsih. Zgodovina nam je o tej plemiški rodbini ohranila malo podatkov, to pa najbrž zato, ker so prišli Gallenfelsi v kranjsko deželo po izvršeni protireformaciji, ko so bila že vsa važnejša zasedana po starejših uglednih kranjskih rodbinah: Turjačanih, Lambergerjih in drugih, ki so nekam ljubosumno gledali na priseljene plemenite in jih smatrali za manj zaslužne za deželo Kranjsko.

Leta 1656. je zaprosil Ivan Jakob plem. Gallenfels za kranjsko deželanstvo. Štiri leta pozneje septembra 1660. ga vidimo že v deželni službi, ko tam na Ljubljanskem polju pomorno vili bojni prapor pri tretji, to je predzadnji čet kranjskega deželnega plemstva, ki je v paradi oblečeno pričakovalo deželnega kneza, njegovo cesarost Leopolda I., ki je prišel preko Ljubelja po častit s svojim obiskom tudi plemstvo vojvodine Kranjske.

Leta 1688. je na Golniku gospodoval Ivan Andrej pl. Gallenfels, ki se je bavil tudi s poljedelstvom in živinorejo.

Po Valvazorjevem poročilu je Glavnik sezidal plemeniti Creutzler in ga po sebi imenoval Creutzhof. Po Creutzlerjevi smrti je prešel grad v last plemiča plem. Oberburga, od katerega je grad najbrže kupil že imenovani Ivan Jakob plem. Gallenfels. Valvazor namreč omenja pri naštetemu gospodarstvu tega gradu, da ga je Ivan Andrej pl. Gallenfels podedoval po svojem očetu. Ker so pa Gallenfelsi prišli v deželo šele leta 1656. in če za oba prednika Creutzlerja in Oberburga vzamemo dobo 50 let, je bil Golnik zgrajen okoli leta 1600.

Del solnčnega kopališča

Za to dobo govori tudi lega gradu samem: grad je bil sezidan tedaj, ko so ponohali turški napadi in so se plemenitši iz svojih, na strmih gričih sezidanih gradov, selili v nove, na prijetnih holmih postavljene dvorce.

Zadnji gospodar Gallenfelsovega rodu je bil Janez Nep. knazi pl. Gallenfels, katerega je bila graščina umrla leta 1776. Bil je neoženjen, kot stoji to izrečno zapisano v crniški knjigi pri Sv. Jakobu v Ljubljani, kjer je umrl leta 1806. v starosti 73 let. Hotel je menda preživeti svoje zadnje dni v miru in te zato kot 70letni starček leta 1800, ko so prišli v deželo viharji časi francoskih okupacij, prodal prijazno graščino Janezu Bap. Lillegu.

Ker je bil pa Lilleg v zbor slabega gospodarja in zapravljivca, je bila graščina leta 1822. prodana na javni dražbi. Od takrat do leta 1917, to je tekom 95 let, je imel Golnik nič manj kot 20 raznih gospodarjev, ki so lepo arondirano posestvo takorekoč razbili v atome, da je po svoji razsežnosti daleč zaostajalo in se zaostajalo za zemljišč okoliških posestnikov, ki so bili nekje le revni bajtarji in grajski tlačani.

Ustanovitev zdravilišča

Sredi svetovne vojne je sklenil »Fond za preskrbo vračajočih se vojakov za Kranj-

ske, zastopan po takratnem deželnem predsedniku Henriku grofu Attems, nuditi brezplačno zdravljenje na pljučih obolelim vojakom, ki so se vračali iz vojne. Posebna komisija je pregledala vse kraje na Gorenjskem, da bi našla najbolj pripraven kraj za zdravilišče, in je ugotovila, da prija Golnik najbolj v poštvi Podnebje je prav mišlo subalpinski, zrak zaradi širnih smrekovih in jelovih gozdov, ki obdajajo vso bližino in daljino okolico Golnika, zelo čist in zdrav. Megle ni, niti vetrov, ker jih s severne, severovzhodne in severozahodne strani prestražijo visoki Storišči in njegovo predgorje, tako da se solnce z južne strani uveljavlja z vso blagodejno močjo tudi pozimi. Zima je zaradi tega v primeri z drugimi gorenjskimi kraji zelo mila in solnčna. Take izredne klime skozi celo leto nima nobeno slično zdravilišče v državi. Po klimi ga smemo primerjati z uspehom z najboljšimi slovečimi zdravilišči v Srednji Evropi.

Zadnji lastnik gradu Golnik je bil Jakob Gorjanc, posestnik v Primorskem pri Kranju, ki je dne 26. marca 1917 prodal celo posestvo že omenjenemu fondu za 48.000 kron.

Ker grad sam ni ustrezal svojemu namenu, so okrog njega sezidali več poslopij, ki so tako razvrščena, da tvorijo kompleks v obliki nepravilnega četverkotnika. Na južni strani tega kompleksa stoji zgradba novega trinadstropnega sanatorija, v katerem je prostora za 140 bolnikov, zapadno od njega pa se razprostira gospodniško poslopje. Na severni strani kompleksa so trije objekti, in sicer grad kot stanovanjsko poslopje za zdravilnike in upravno osebo, zapadno od njega stoji enonadstropno zdraviliško poslopje s 40 posteljami, jugozapadno od tega pa novo upravno poslopje.

Fond za preskrbo vračajočih se vojakov, oziroma zdraviliška uprava je kupila oktobra 1926 posestvo na takozvanem Kolo vrtu, kjer stoji poleg poslopja za poštni urad, brzojav in telefon novo obsežno gospodarsko poslopje. Kupila je tudi nekaj drugih parcel, tako da znaša obseg sedanjega posestva okrog 32 ha.

Zavod ima lasten vodovod z izvrstno

manjše subvencije ne od države, ne od bivše samouprave, čeprav glavni sanatorij še ni bil dogotovljen.

Bolniško postrežbo in gospodniške opravke vrše v zdravilišču šolske sestre III. reda sv. Frančiška v Slov. Bistrici.

Poleg primarija in upravitelja so v zavodu nameščeni štiri pomožni zdravilniki, trije uradniki, en duhovnik, 24 šolskih sester in 38 drugih uslužbencev, od katerih je šest zaposlenih pri ekonomiji. Na Golniku se namerava zgraditi tudi otroški paviljon.

Golnik postani ljudsko zdravilišče

V spremstvu primarija dr. Neubauerja in upravitelja g. Čepčaka sem si ogledal vsa zdraviliška poslopja in se prepričal, da so opremljena z vsem, kar je potrebno za udobno bivanje in uspešno zdravljenje tuberkuloznih. Velike ležalnice, balkoni in verande služijo za ležalno kuro. Zavod ima röntgen, višinsko solnce in vse druge moderne pripomočke. Od zgodnje spomladi do pozne jeseni se solnčijo bolniki — za katere je to priporočljivo — na naravnih solnčališčih.

Za razvedrilo je bolnikom na razpolago razen knjižnice radioaparati z zvonicami. Večkrat prireja gledališke predstave in koncerte. Lep užitek nudijo sprehodi po divni okolici sredi senčnih gozdov. Hrana je izvrstna in obilna (nad 4000 kalorij dnevno) in se je pet. do šestkrat na dan.

Koliko znaša oskrbnina dnevno, sem vprašal upravitelja g. Čepčaka.

Tri razrede imamo: v I. razredu: soba z eno posteljo 140 Din, v II. razredu: soba s tremi posteljami 100 Din, v III. razredu: soba s petimi ali več posteljami 75 dinarjev. Z oskrbnino je plačana polna penzija: stanovanje in hrana, zdravniški honorar, običajne rentgenološke preiskave in operacije, kakor tudi pranje perila, snazhenje čevljev itd.

Posebej se plačajo dovoz in odvoz, zdravila, obveze, injekcije, rentgenografske posnetki in obsevanje z višinskim solncem.

Če bi dobivali subvencijo, bi se oskrbnina lahko znatno znižala, mi je pravil dr. Neubauer. Če bi znašala za III. razred 40 dinarjev, bi to mnogo pomenilo. Na ta način bi se zdravilišče približalo mojemu idealu: Golnik postani slovensko ljudsko zdravilišče.

In vendar je Golnik še vedno največje zdravilišče v državi! Je segel v besedo upravitelj g. Čepčak. V Klenovniku, kjer poznajo zgolj skupni razred, znaša oskrbnina okoli 120 Din. Kljub temu, da je oskrbnina precej višja od naše, je po statistiki, ki je bila pred kratkim objavljena, zaključilo zdravilišče Klenovnik lanske poslovno leto pri dohodkih 4,9 milijonov Din z deficitom 1,7 milijonov Din. Brestovac pa pri dohodkih 3 milijone Din z deficitom pol milijona dinarjev. Golnik pa ne samo, da se vzdržuje sam iz svojih sredstev — on celo plačuje večmilijonsko posojilo, ki ga je vzel za zgradbo še ne dovršenih zdraviliških stavb.

Doslej že 2000 bolnikov

Primarij dr. Neubauer mi je podal o lanskem zdravniškem delu naslednje sifiko:

Stalež bolnikov je znašal: iz leta 1928. je ostalo 159 bolnikov, nanovo je bilo sprejetih 452, odpuščenih 487. Za letos jih je ostalo 124. Največji stalež lani je znašal 188. Oskrbnih dni je bilo 59.003; napram letu 1928. 133 manj.

Od 487 tekom leta odpuščenih bolnikov je bilo: moških 283 (58%), žensk 204 (42%). Po narodnosti je bilo 152 Srbov (31%), 50 Hrvatov (10%), 254 Slovencev (53%), 5 Rusov (1%) in 26 drugih narodnosti. Po poklicu je pripadalo 46% inteligentnim poklicem, 54% pa telesnim delavcem.

Po stadiju bolezni je bilo 48 bolnikov (10%) v I., 81 (17%) v II. in 346 (71%) v III. stadiju. Rentgenoloških preiskav je bilo: presvetljav 2321, rentgenogramov pljuč 608, drugih organov 21. Laboratorijskih preiskav je bilo 4170. Pridobitki na

teži so znašali od 14.90 kg v 22 tednih do 31.50 kg v 102 tednih.

Uspehi (80 bolnikov je bilo izločenih): ozdravljenih je bilo 26 (6%), znatno zboljšanih 120 (30%), zboljšanih 209 (51%), nespremenjenih 34 (8%), poslabšanih 13 (3%), umrlo jih je 6 (2%). Potemtakem je bilo pozitivnih uspehov 87%, negativnih pa 13%. Po stadijih je bilo pozitivnih uspehov v I. stadiju 100%, v II. stadiju 99% in v III. 82%. Iz tega sledi da je največje zdravljenje bolnikov v III. stadiju ter da je priporočati, da se podvržejo bolniki zdravljenju tuberkuloze že v prvem stadiju, ko jim je ozdravljenje zagotovljeno.

Koliko bolnikov se je zdravilo na Golniku v 10 letih, odkar obstoji zdravilišče?

Okoli 2000. Z natančno številko vam ne morem postreči, ker sem se vedno zaposlen s statistiko, ki jo pripravim za proslavo 10letnice zavodovega obstoja.

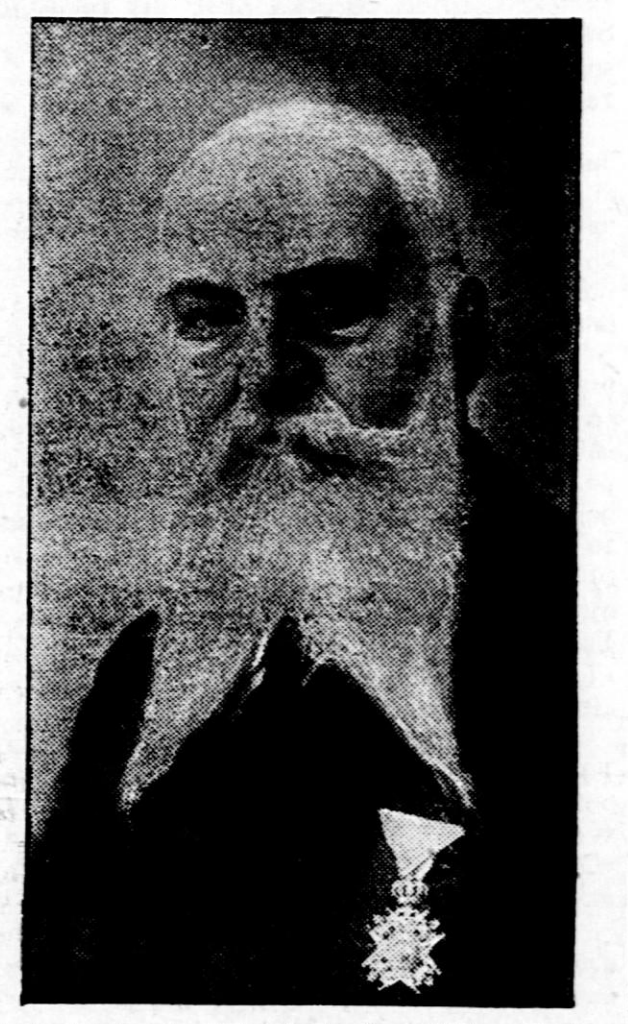
Koliko ste imeli pozitivnih uspehov?

Okoli 80%.

Golnik stoji, kakor znano, 5 km proč od železniške postaje Križje - Golnik. Železniška zveza iz Ljubljane preko Kranja (postaja brzovlakov Beograd - Ljubljana - Jesenice) je zelo ugodna. Bolnika, ki ga sprejme zdraviliška uprava z odlokom, v katerem je točno naveden dan in čas prihoda v zdravilišče, pripelje zavodov avto v 20 minutah po slikoviti cesti s postajo na Golnik. V kratkem se odpre direktna avtomobilska zveza Kranj - Golnik.

Avgust Žabkar

Včeraj ob 17. je v svoji vili na Dunajski cesti umrl industrijalec Avgust Žabkar. Z njim je izgubila naša industrija velikega pionirja slovenskega in jugoslovenskega narodnega gospodarstva. Umrl je v starosti 75 let, od teh jih je pa bilo za pokojnika nad 60 trdega, vztrajnega, a tudi uspešnega

dela. Rojen je bil 22. junija 1856 v Kostanjevici. Starši so bili revni. Pokojni Žabkar je že zgodaj kazal zanimanje za stroje. Kot pomočnik je prišel v Ljubljano, kjer pa ni ostal dolgo. Leta 1878 je bila svetovna razstava na Dunaju. Ob tej priložnosti je Žabkar povezal culico in odšel peš na razstavo. To je bila njegova prva pot v tujino, kjer si je z delom in pridnostjo pridobil mnogo strokovnega znanja ter se z njim vrnil v domovino in se osamosvojil. V 10 letih je ustanovil že lastno tovarno na Dunajski cesti, ki se je s časom razvila v eno največjih industrijskih podjetij v Sloveniji. Tovarniški izdelki njegovega podjetja so šli po vsem svetu. Poseben sloves so si pridobile njegove železne konstrukcije.

Razvoj Ljubljane je v tesni zvezi s pokojnikovim imenom. Zlasti po potresu je bilo Žabkarjevo podjetje tisto, ki je zgradilo novo Ljubljano in vsa v njegovo stroko spadajoča dela so Ljubljančani naročali v njegovi tovarni. Znano je, da so v Žabkar-

jevi tovarni zgradili železne konstrukcije okoro vseh ljubljanskih cerkva in da je podjetnik sam montiral križe na njih. Njegova tovarna je bila prva, ki je začela s produkcijo bencinskih motorjev. V njegovi tovarni so zgradili tudi prvi tovorni avtomobil.

Pokojnik je bil prvi širokopotezni slovenski industrijalec, ki je čutil narodno in njegove zasluge v razvoju našega narodnega gospodarstva so neprecenljive. Kako je razumeval svojo stroko, priča dejstvo, da je pošiljal svoje inženjerje v tujino, kjer so se seznanili z najmodernejšimi metodami dela in proizvodnje tovarniških izdelkov. Izvrševal je tudi druge funkcije, bil je cenzor Narodne banke, predsednik obrtnega sodišča, podpredsednik Strojnih tovarn in livarn, katerim je dal on veliko industrijsko osnovo itd. Za zasluge v naši industriji je bil odlikovan. Poznal in spoštovala ga je vsa Ljubljana. Preminul je skoro nenadoma. V terek je zbolel na pljučnici, ki jo je srečno preстал, toda oslabele mu je srce in v petek je nenadoma umrl. Ostal nam bo v spominu kot mož dela.

ADVOKAT

dr. J. Ražem

sporoča, da je otvoril svojo

ADVOKATSKO PISARNO
v LJUBLJANI, Dunajska cesta št. 31
(v Zidarjevi hiši).

Stavbno gibanje v Ljubljani

Na Privozu bo imel čez par mesecev poleg M. Dacasa svojo hišo tudi mizarški mojster L. Ahačič. Obenem z visokoprlično enonadstropno vilo si gradi veliko delavnico in šupo. Ta teden so delali betonski temelji za vse tri zgradbe. Zidarska dela ima v rokah stavbenik Miroslav Zupan.

Na Prulah rase iz tal v novi, še ne označeni ulici zadaj za Zalaznikovo vilo visokoprlična enonadstropna vila železniškega uradnika J. Mikša. Zdaj so zidari zaposleni z zgradbo betonskega temeljnega zidovja. Za betonske zgradbe ni povsem neugodno sedanje mokro vreme. Kadar položijo temeljno zidovje betonsko ploščo, pojde zidanje z zidno opeko hitro od rok in bo lčna vila že v poletenskih mesecih porabna. Gradbo vile vodi zidarski mojster Matko Čurk.

Ob Vodovodni cesti v bližini mestne gramozne jame vzhitko delavci krampe in lopate za temeljno zidovje visokoprlične enonadstropne vile A. Cvara. V tleh je gramoz in pesek. Prihodnji teden se prične z zgradbo betonskega temeljnega zidu. Ker je pričakovati, da bo po velikonočni praznikih prestal vladati Jupiter pluvius, se postavi vila v dveh mesecih pod streho. Zidarska dela bo izvršil inž. Tornago.

Na oglu Suvohorske in Baragove ulice kopljejo svet za visokoprlično enonadstropno hišo s štirimi stanovanji. Posestnik te zale hiše bo Janko Kovič. Umeje se, da bodo v modernu zidani hiši suha, svetla in solnčna stanovanja z najlepšim razgledom na večno lepe Kamniške planine. Zidarska dela je prevzel stavbenik inž. Josip Dedek. V Ljvski ulici, ki se izliva z nekdanjega Tömmesovega sveta na Dunajsko cesto, so pričeli z gradbo betonskega temelja. Dovaža se pesek in gruč. Visokoprlična enonadstropna hiša bo lastnina Karle Košmerl. Zidarska dela je prevzel inž. Tornago. V zadnjih tednih se tu pridno zidajo lčne hiše in vile. Ko se še ostale parcele zazidajo in napravi v ulicah dobra cestišča in hodniki, bo nastal tu nov del našega mesta.

Na Borštnikovem trgu se gradi enonadstropni prizidek k enonadstropni hiši elektrotehnikar Ivana Miheliča. Prizidek je v grobem dograjen. Zidarska dela izvršuje zidarski mojster Fr. Živec.

Stavbno gibanje se očituje tudi v mestni periferiji, tako n. pr. v Mostah v bližini železniške proge in pa na Selu. Tu se zidajo manjše stanovanjske hiše za eno ali največ za dve družini. Take hišice so v par mesecih spravljene pod streho in tudi že porabne.

Telefonično naročene ali ustmeno rezervirane vstopnice prosimo dvigniti vsaj eno uro pred predstavo! :: Z dežele naročene vstopnice se rezervirajo!

Premiera na velikonočno nedeljo in ponedeljek!

Predstave oba dni ob 3., 5., 7. in 9.

Lilian Harvey

in **Willy Fritsch**

se predstavita cenj. občinstva v prvi nemški filmski opereti

Valček ljubezni

„Der Liebeswalzer“

Muzika: Werner Heymann.

Najizvrstnejša zabava za Veliko noč!

PREDPRODAJA VSTOPNIC OBA PRAZNIKA OD 10. DOPOLNE DALJE!

Glitni Kino Matica

Telefon 2124.

V nedeljo in ponedeljek ob 16-30 velike mednarodne nogometne tekme

G. A. K. : Ilirija *Štirišče Ilirija*
Ob vsakem vremenu

(amaterski prvak Avstrije)

Dnevne vesti

Vesele velikonočne praznike želimo vsem naročnikom, inserentom in čitateljem »Slovenskega Naroda«.

— Vse cenjene naročnike, ki naročnine za tekoči mesec še niso poravnali, oziroma so z naročnino na zaostanku, obveščamo, da se jim bo pošiljanje lista v četrtek 24. t. m. ustavilo. Zato vljudo prosimo, da se naročnina pravočasno obnovi. — Uprava »Slovenskega Naroda«.

— Razpust društva, Društvo »Kriščanska šola«, podružnica v Preski, je razpuščeno, ker že več let ne deluje in ker nima pogojev za pravni obstoj.

— Izpraševanje prosilcev za koncesijo stavbnega mojstra. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje rok za pismene izpise za koncesijo stavbnega mojstra za dan 12. maja. Tega dne se prično pismeni izpiti, usni pa bodo 28. odnoso po potrebi tudi 29. maja. Prošnje za prepuščitev k izpitu je treba vložiti do 1. maja pri izpraševalni komisiji za stavbne mojstre v Ljubljani, Turjaški trg 1, kjer je treba plačati izpitno takso.

— Razpisana sodna služba. Razpisani je natečaj za izpraznjeno mesto sodnopisarniškega uradnika III. kategorije v oddelku B stola sedmorice v Zagrebu.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 51 z dne 18. t. m. objavlja zakon o mednarodni sanitarni konvenciji, sklenjeni v Parizu 21. junija 1926, št. 52, z dne 19. t. m. pa naredbo glede proračuna mestne občine ljubljanske za leto 1930, naredbo o občinski trošarini mesta Ljubljane, naredbo o sanitarno - obrtni kontrolni davščini v mestni občini ljubljanski in naredbo o pobiranju občinskih davščin in doklad v mestu Ljubljani.

— Slovenskim pisateljicam. Razpis natečaja. Belo - modra knjižnica razpisuje dve nagradi in sicer: I. nagrada Din 1000.— za najboljšo leposlovno delo za odrasle in II. nagrada Din 1000.— za najboljšo mladinsko knjigo. Poleg nagrad izplača tudi običajni honorar. Tekmujejo lahko samo slovenske pisateljice. Leposlovna knjiga naj obsega cca. šest, mladinska pa cca. pet tiskovnih pol. Rokopisi naj se pošljejo do 1. junija t. l. na naslov: Belo - modra knjižnica, Ljubljana, Dunajska cesta 1a/V. in naj bodo opremljeni z geslom. Ime avtorice naj bo napisano na posebnem listku v zalepki kuverti. Kuverta naj nosi isto geslo kakor rokopi. 282n

— Velikonočna voščila naših fantov. Srečne velikonočne praznike žele vsem čitateljem »Slov. Naroda« slovenski fantje v orožniški podčastniški šoli v Sremski Kamenici: Franc Štrukelj iz Kompoli, Ivan Belšak iz Ptuj, Fran Možek iz Iga, Josip Ferar, Martin Sintič, Alojzij Menart, Franc Šviligoj, Anton Starek iz Ribnice, Karel Arko, Alojzij Vrabl, Anton Senker, Andrija Stajduhar, Ivan Hus, Janez Breg, Josip Šanigoj, Peter Vendramin, Ivan Cepuš, Anton Zupušek, Ivan Konec, Alojzij Vidmar, Josip Vendramin, Stefan Ščončar, Slavko Ožbold, Ivan Petek, Josip Pučko, Alojzij Bučar, Ivan Hus, Josip Sever, Anton Zidar, Marko Greblo, Franc Korošak, Anton Vajs, Ivan Božar, Martin Frece, Alojzij Trbižan, Anton Moškon, Anton Ferjančič, Ignac Bertonec, Franc Hegler, Josip Zdošak, Tomaž Gerdina, Metod Brezovec in Andrija Mlakar. — Iz Rombasa v Franciji pa pozdravljajo čitatelje »Slov. Naroda« in jim žele srečne velikonočne praznike: Josip Fideršek iz Zetel ter Andrej, Stefan in Franc Palec od Sv. Barbare v Hakožah. Pravijo, da se posebno dobro ne počutijo, da so pa sami krivi, da morajo tavati po svetu.

— Mavrica ob luninem svitu. Prebivalcem Murskega polja se je v ponedeljek 14. t. m. zvečer nudi zanimiv nebesni pojav. Bilo je ob 10. uri zvečer po proslavi francoskega večera, ki ga je imel Sokol v Križevcih, ko smo na zahodni strani opazili veliko lunino mavrico, podobno navadnim, le rumena barva je prevladovala. Ravno preje pa je silno deževalo. Res aprilsko vreme in tudi ta nebesni pojav je bil menda aprilski. — ar.

— Pet dni v Parizu. Odhod iz Ljubljane: 11. maja, 25. maja, 5. junija, 17. junija. — Prijava sprejema »Putnik«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

— Potovanja po Jugoslaviji. 12dnevno potovanje: Sušak — Šibenik — Trogir — Split — Dubrovnik — Kotor, Cetinje — Split — Rab — Crikvenica — Zagreb — Ljubljana — Bled. — 14dnevno potovanje: Sušak — Dubrovnik — Cetinje — Sarajevo — Vrnjačka Banja — Beograd. — Informacije daje »Putnik«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

— Gostovanje slovenskega tenorja Burje v Zagrebu. Te dni bo gostoval v Zagrebu mladi slovenski tenor Burja, ki je del časa z uspehom nastopal na Češkoslovaškem. Jutri bo pel Burja v Puccinijevi operi »Turandot«, drugič pa nastopi v sredo v »Madame Butterfly«, kjer bo pel vloga Pinkertona. V Zagrebu vlada za gostovanje slovenskega pevca veliko zanimanje.

— Sledovi diluvialnega jelenca. V Studenci blizu Osopca je te dni našel profesor Rosandič v kamni zobe staroga jelenca. Šel geološkega zavoda dr. Koch v Zagre-

bu je ugotovil, da so zobje diluvialnega jelenca. Profesor je še nadalje raziskoval jama in našel še več preostankov diluvialnega jelenca.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da ne bo nobenih bistvenih izprememb in da bomo torej imeli za praznike najbrž slabo vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in deževno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 18, v Skoplju 17, v Zagrebu in Splitu 14, v Mariboru 12,8, v Ljubljani 11,4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 749,1 mm, temperatura je znašala 6,2.

VINO ZA PRAZNIKE

6058	Močno belo namizno	Din 12.—
	Crno otelo	> 12.—
	Cvček	> 16.—
	Bizeljec	> 14.—
	Rizling	> 16.—
	Silvanec	> 20.—

gostilna pri »Fajmostru«

— »Aus Ljubljana Vergangeheit«. Tako je naslov zanimivega zgodovinskega popisa, ki ga je priobčil kot tretje nadaljevanje v velikonočni številki zagrebški »Morgenblatt« izpod peresa prof. dr. Henrika Swobode. Kakor pove že naslov sam, opisuje avtor zgodovinsko preteklost in druge znamenitosti Ljubljane.

— Žrtve neurja. Pretekli dni je divjalo hudo neurje tudi v vaseh Dmje. Peteranec in Hlebine v hrvaškem Posavju. V Hlebinah je bila na pašni kmetici Danica Ružan, ko jo je zalotila nevihta. Med silnim nalivom je večkrat treščilo. Strela je udarila v kmetico in jo ubila.

— Ponesrečen Slovenec v rudniku. V premogokopu Mirna v kopriškem srezu se je te dni težko ponesrečil 27letni slovenski rudar Ivan Purgar. V rovu se je utrgala večja plast zemlje in Purgarja zasula. Prepeljali so ga v bolnico. Njegove poškodbe so težke.

— Gramofonske plošče »Rio Rita«. Sonny Boy, Kozaska pesem, Poganska ljubav, Valček ljubavi in druge dobite pri tvrdki »Technik«, Josip Banja, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20.

— Vsaka gospodinja, ki je poskušala TARMOL, se je prepričala, da je to najboljšo sredstvo proti molom. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah, izdeluje ga »Chemotecina«, Ljubljana, Mestni trg 10, na dvorišču tvrdke A. & E. Skaberne. 283n

— Perilo iz fine in tenke tkanine je današnja moda. Da varujemo perilo le prenapetega propadanja, moramo nanj paziti kar najskrbneje, ker zahteva današnje perilo več paznje kakor perilo prejšnjih časov, narejeno iz grobo stkanega perila. Ohranitev finega perila je zato tako težka, ker je na njegovo pranje treba obrabiti posebno pažnjo. Močno mencejanje škoduje, dolgo kuhanje jo škodljivo, a zlasti ga je treba čvutje uporabe onih sredstev za pranje, ki vsebujejo umeten material za beljenje. Vsak je že slišal, kako škodljivo je rabiti pralna sredstva, ki obsegajo beljivo in oksigen. Pa tudi najboljše sredstvo za beljenje, solnčni žarki, vendar škodujejo. Iz lastne izkušnje vemo, da zastori na oknih razpadajo, ako so stalno izpostavljeni soncu. Čisto milo dobro kakovosti je perilo neškodljivo. Samo dobro milo je idealno sredstvo za pranje, ker topi in odstranjuje nesnago. Umetna pralna sredstva nam umazanost samo belijo, pa je ne odstranjujejo iz tkanine. Popolnoma čisto milo je milo Albus-Zvono, ki se izdeluje iz skrbno izbranih masi in olj in ne obsega nobenih umetnih sredstev za beljenje.

Iz Ljubljane

— Smrt starega ljubljanskega veterana. Poleg industrijalca Zabkarja leže v grob še druga markantna ljubljanska korenina. Umrl je »kolodvorski Jaka«, mož, ki je skoro pol stoletja opravljal službo izklicatelja vlakov na ljubljanskem kolodvoru. Simpatičnega starčka z dolgo sivo brado, ki je spominjal na Pašiča, je poznal sleherni ljubljane. Pokojni Jakob Reder je bil rojen 1. 1850 na Madžarskem, živel pa je že od svoje mladosti v Ljubljani. V službi se mu je kljub vestnosti in poštenosti godila krivica, kajti mladi fantje so ga prehitovali. Reder je bil do zadnjega v službi, še nedavno je na kolodvoru klical: »Vstopite, Ljubljana, Zalog, Little itd.« Nedavno je starček prešel oslabele in morali so ga prepeljati v bolnico, od tu so ga pa poslali v hišnico, kjer je v četrtek popoldne izdihnil. Pogreb bo danes ob 16. iz hišnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. Bodi pokojnemu ohranjen časten spomin, preostali pa naše iskreno sožalje!

— Ukinitje občinske davščine. Mestni magistrat razglasa, da sta ukinitelj z uvedbo sanitarno - obrtne takse občinska davščina na nočni obisk gostiln in kavarn in občinska davščina na igre v gostilnah in kavarnah. Ukinitja je tudi mestna davščina na nezazidane parcele.

— Obnova hiš. V Križevniški ulici dobiva novo praznično lice dvonadstropna Lushinova hiša št. 4. Istotako se obnavlja druga njegova hiša, ki ima okna na

Zoisovo cesti. Pred Škofijo so postavljeni zidarski odri ob dvonadstropni škofijski palači, da jo temeljito popravijo in polepšajo. Na Dunajski cesti se popravljajo zunanje hiše št. 33, kjer so Javna skladišča družbe z omeji. zavezo. Tako se naše mesto od leta do leta lepša in veča svojo privlačnost.

— Par razdrapani barak vedno Dunajsko in Vodovodno cesti še vedno kazijo severni del ljubljanskega mesta. V eni so še ljudje, druga je pa videti prazna. — Z Ledine sta se svojčas umaknili dve mestni baraki v mestno gramozno jama in bi bilo povsem prav, da tudi raztrgani baraki ob Dunajski cesti čimprej izgineta s sedanega toli prometnega kraja. Do mestne gramozne jame je le nekaj korakov in v njej je prostora za barake še dovolj.

— Ukinitje napisi so v nekaterih ulicah defektni ter ne ustrezajo več svoji nameni. Črke so se odluščile, da imena miso več ali pa jako težko čitljiva, tako n. pr. v Merosnovi, Murnikovi, Cerkevni, Korunovi ulici in še marsikje. Treba je, da se napisi čimprej popravijo, da ne bodo v nečas ljubljani prestolici.

— Zahvala glavnega odbora Zveze slovenskih vojakov. Glavni odbor ZSV se iskreno zahvaljuje za naklonenost, katero so izkazali o priliki smrti častnega predsednika majorja v p. g. Colarič Martina, organizaciji Zveze slovenskih vojakov. V prvi vrsti izreka zahvalo ljubljanskim dnevnikom za blagohotne objave nekrologov in notic, mestnemu magistratu za prepuščitev mestne posvetovalnice za žalno sejo, pogrebniemu zavodu, posebno njega ravnatelju g. Šaplji za razne dekoracije in aranžmaje pogreba, št. gg. bivšim kuratom: Kogejcu, Jalenu in p. Janezu, gg. pevcem in njihovim pevovodnjem g. Z. Pralovcu, godbi jugoslovenskih železničarjev »Slogie«, nadalje podružnici Zveze slov. vojakov v Mostah za disciplinirano urejeno častno stražo ob krsti ranjkega, nadalje vsem darovalcem venec iz vrst podružnic ZSV, končno vsem tovarišem bojevnikom in članom, ki so tako polnoštevno spremlili svojega častnega predsednika na njegovi zadnji poti. Vsem tisočera hvala!

— Umrl v Ljubljani ob 13. do 19. t. m. Ludovik Merhar, trgovec, 38 let, Vidovdanska cesta 9; Josip Jerič, sin odveta, 6 mesecev, Groharjeva ulica 19; Marija Komar, zasebnica, 73 let, Karunova ulica 4; Karol Cigoj, višji vladni komisar v p., Cesta na Rožnik; Ivana Šemerl, hči mizarja, 6 mesecev, Poljanska cesta 54; Ivan Sulgaj, žel. kotlar v p., 65 let, Malgajeva ulica 5; Marija Kozinec, hiralica, 39 let, Vidovdanska cesta 9; Josip Kikinday, elektromonter, 28 let, Miklošičeva cesta, Pokojniški zav.; Adolf Fritz, dimnikarski mojster, 56 let, Kapljiška ulica 5; Anton Matul, žel. zvanik v p., 54 let, Dunajska cesta 47; Ana Miklavčič, mestna uboga, 69 let, Japljeva ulica 2; Ivana Štrukelj, žena bivšega delavca, 70 let, Karlovska cesta 7; Ana Gerber, zasebnica, 71 let, Kongresni trg 4; v bolnici: Jakob Keceji, posestnik, 43 let, Trzin 46; Franciška Zemljan, vdova delavca, 69 let, Cegnarjeva ulica 6; Franc Pišek, žel. prostor. mojster v p. in posestnik, 59 let, Zavrti 4; Maks Ratajc, sin strojinika, 4 mesecev, Zelena jama 2; Marija Osrajnik, gojenka gluhošlepnice, 13 let; Franciška Tajnik, hči dnarice, 6 mesecev, Ravne 22; Ivan Pip, žel. poduradnik v p., 61 let, Vidovdanska cesta 2; Anton Hörtner, žel. uradnik v p., 57 let, Malgajeva ulica 15; Pavla Soklič, zasebnica, 62 let, Dunajska cesta 6; Filip Petrač, zasebnik, 65 let, Kropa; Ivana Rodošek, služkinja, 39 let, Maribor; Janez Piškur, sin delavca, 4 mesecev, Klanec pri Kranju.

— Smrtna kosa. Včeraj je nagle smrti umrla gđ. Marija Šega, znana ljubljanska šivilja. Zadel jo je srčna kap. Pokojna je bila ena najboljših šivilj v Ljubljani, ki je že več desetletij vodila samostojno obrt in vzgojila mnogo naraščaja. Podpirala je razna napredna, kulturna in karitativna društva ter je bila sploh blaga žena. Pogreb bo danes ob 15. iz Križevniške ul. 2. Bodi ji ohranjen časten spomin, preostali pa naše iskreno sožalje!

— Koncert zamorskih duhovnih, indijanskih in narodnih pesmi. Tak je naslov večera, katerega nam priredi naš dober znanec iz ljubljanske opere g. Ant. Šubelj. Pred kratkim, to je začetkom t. m. je imel Šubelj koncert v Berlinu z istim programom in kritika v »Berliner Tageblattu« pravi o njegovem koncertu sledeče: Pevce Šubelj izvrstno pozna in razume poznaio Zamorcev in Indijancev. Zato je popolnoma naravno, da je izvrstno zadel značaj teh pesmi ter jih podal v vseli njihovi živahnosti in religioznosti. Njegov lepo doneči, izšolani bariten, poln miline, in njegov izraziti ritmični čut in inteligenca, vse to ga je usposobil, da je podal ameriške pesmi v vseli dovršenosti in vzdržal v največji pozornosti zbrano publiko do konca svojega večera. Koncert se bo vršil v Filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

— »Bremen.« Jutri in v ponedeljek vsakokrat ob 11. dop. bo predvajala ZKD najnovejši od Ule pravkar dogotovljeni film »Bremen«, ki nam v zanimivih slikah pred očuje v vseh potankostih gradnjo, eplav, vso notranjost in zunanost ter prvo vožnjo »Bremena«, največje sedanje prekoceaneke potniške ladje, ki je last Severnemorskega Lloydja. — Ta velesenzacionalni film, prvi te vrste v Ljubljani, bo predvajala ZKD v kinu Ideal — nihče naj ga ne zamudi pogledati.

— V počastitev spomina blagopokojnega g. Avgusta Zabkarja darujeta Alojzij in Ivanka Vodnik za »Dom slepih« 200 Din in g. Marija Bonač v isti namen 200 Din.

— Posli! Og. fotografi, ki so slikali pogreb majorja v pokolu g. Colariča, se naprošajo, da izroče proti odškodnini svoje slike »Zvezi slovenskih vojakov« in naj se zgleda tozadevno pri g. odborniku Rozini. Tvrdka »Orient« v Ljubljani, Dunajska cesta št. 14.

Načrte in proračune Tehnični biro za novogradnje in „TEHNA“, Ljubljana adaptacije izvršuje Mestni trg 25/I

Telefon 25—80.

5888

—lj Ljubljanski Sokol naznanja svojemu članstvu pretržno vest, da je preminul njega zvesti član, brat Avgust Zabkar. Dolžnost nas veže, da ga spremimo v čim večjem številu na poslednji poti. Zbirali se bomo v ponedeljek 21. t. m. ob 4. popoldne pred hišo žalosti, Dunajska cesta št. 35. Kroj civilni z znakom. Blagopokojniku, ki je bil dolga desetletja včlanjen v našem društvu, ohranimo časten spomin. Zdravo!

Iz Celja

—c Renoviran obrat. V Petrovčah pri Celju je dal podjetni gostilničar in trgovec g. Anton Vodenik renovirati svoje gostilniške lokale. Kolavdacta novih, moderno preurejenih lokalov se bo vršila te dni.

—c Izstop iz našega državljanstva. Za izbris iz našega državljanstva je zaprosil pri celjskem sreskem načelstvu 28letni Ivan Mesnik iz Hamborna v Nemčiji, ki je pristojen v občini Sv. Jurij ob Taboru, in želi sprejeti državljanstvo nemške republike.

—c Izgubljen. Šofer Karol Konecnik iz Zagreba je izgubil pred dnevi s svojega

tovornega avtomobila med vožnjo skozi Celje rujavo usnjato aktovko, vredno 180 dinarjev. V aktovki je imel več važnih dokumentov, med njimi tudi svoje vozno dovolilo, izdano v Mariboru dne 20. januarja 1929 pod št. 315. Najditelj naj odda aktovko proti nagradi za celjski policiji.

—c Sokolski naraščaj iz Celja na morju. Sokolsko društvo v Celju opozarja roditelje naraščaja, ki nameravajo poslati svoje najmlajše v letošnji poletni na enomesečno letovanje v Martinščico pri Sušaku, naj to prijavijo najpozneje do 10. maja vadteltu br. Grobelniku. Celomesečna oskrbnina stane 900 Din. Letovanje bo trajalo od 1. do 30. julija. V tem roku se sprejemajo samo naraščajniki, ki obiskujejo srednjo šolo, v drugem roku od 1. do 30. avgusta se sprejemajo tudi učenke srednjih šol ter deca obolega spola.

—c Vandalizem. V noči od četrтка na petek so neznani divjaki poškodovali kapelico ob cesti pod Starim gradom v bližini Gredarijeve brvi. Take brezsrčnosti bi bilo treba v slučaju, da se jih bo izsledilo, res eksperimentalno kaznovati.

Zlat piruh za zakonolomstvo

Nekaj zgodovine velikonočnih običajev in pomena piriha kot velikonočnega darila

Jajce je zelo krhko in vendar sloni na njem ne le zgodovinsko - tradicionalni problem o Kolombovem jajcu, temveč tudi znaten del poljedelskega gospodarstva, namreč perutinarstvo in zalaganje mest z jajci, kakor tudi izvoz jajc v inozemstvo. Že v tebi moderni simboliki bi moglo jajce kriti v sebi zaroček gospodarske - trgovske življenja, toda zdi se, da skriva velikonočni piruh v sebi še več tradicij iz davne preteklosti, iz onih časov, ko je spadalo simboliziranje k teološkim nalogam pri vseh nagajenjih k mistiki. S prihodom velike noči je krščanski svet praznoval prihod pomladi in se veselil, da je konec zime. Pozdravljali so po mirazu in dolgih nočeh zlato solnce, ljudje so se veselili zelenja kot simbola nade v lepšo bodočnost. Gospodinj se v starih časih polagale zbrana in shranjena kokošja in račja jajca ob tem času pod kolkje, iz jajc so se zlegli mladiči, novo pokolenje, nova nada na dobiček, katerega so se veselili tudi gospodarji.

Človeška fantazija in poznejši velikonočni običaji že davno poprej niso mogli prezreti velikonočnega piriha kot zarodka novega življenja tako, da je začel piruh kmalu predstavljati velikonočno darilo, zlasti kot izraz ljubezni in kot tak simbol novega rodbinskega življenja. Če je dalo dekle svojemu izvoljencu lep piruh, je pomnilo to več, nego pomeni zdaj, ko lahko kupimo v mestu umetno narelane pirihe bolj kot prispevek k zbirki narodopisnih zanimivosti, nego kot oni izraz, katerega bi moral imeti piruh. Simbolike velikonočnega piriha se je že davno polastila cerkev, da poživlji z njo mistiko Kristusovega vstajenja. Zato blagoslovljajo velikonočna jajca, ki pa ne smejo biti barvana. Na svetu so bili in so najbrž še zdaj samostani, v katerih se velikonočno jajce na poseben način pobarva in okraši ter podari podpornikom v znak hvaležnosti. V Pragi so nosili v preteklem stoletju samostanske pirihe tudi v meščanske rodbine.

V Franciji so posvečali za časa zadnjega cesarstva temu velikonočnemu običaju veliko pozornost. Napoleon III. je bil na pram svoji ženi Evgeniji zelo galanten in požrtvovalen. Pravijo, da je dal svoji ženi v znak sprave piriuh iz čistega zlata vsake pomladi, če je čez zimo preveč skakal čez zakonski plot in je imel kot zakonski mož slabo vest. Prvi zlat piruh je dobila Evgenija baje 1. 1862. Okrašen je bil s cesaričnim monogramom iz briljantov, v njem je bila pa biserna ovratnica, vredna pol milijona frankov. Zadnji Napoleon je bil sploh muhast mož in na njegovem dvoru je bilo vse mogoče. Neki izralki, ki je bila vsaj po imenu in na videz ljubica njegovega komornika, je dal pripeljati na dom ogromno

jajce, v katerem je bila skrita majhna kočija z dvema konjčkoma. Napoleon III. je imel lastnosti vseh čudaških ameriških milijarderjev in morda je bilo to tudi deloma vzrok, da je tako neslavno končal.

Pa tudi drugi vladarji so dajali podobna velikonočna darila. O ruskem carju Aleksandru pripovedujejo, da je podaril cesarju Francu Jožefu zlat masiven piruh z briljantnim okrasom, vredem 50.000 starih cesarskih rubljev. Predzadnji avstrijski cesar je dobil nekoč z velikonočnim darilom posebno kurioznost. Od neznanega čestilca je namreč dobil veliko jajce v obliki kletke, v kateri je bil umetno narejen ptič z nekakšno lajno v trebuhu, ki je Francu Jožefu navdušeno izgrala »Bog ohrani, bog ovari!« Treba jo je bilo samo naviti, pa je oddrdala avstrijsko himno, da je bilo veselo. Angleški kralj Edvard VII. je imel tudi svoje muhe o velikinoči. Nekoč je dal za svojega nečaka napraviti jajce velikonočnega miru, tako zvano »razorožitveno jajce«, predstavljajoče bojno ladjo z demontiranimi topovi. Na krovu sta bili samo dve figuri: angleški mornar je objemal nemškega. Spodaj je bil napis: »Za srečno bodočnost«. Svetovna vojna je pa pokazala, da je bilo to prijateljstvo na slabih nogah.

Ženska po pariški modi 1930

Znani pariški modni diktator Molyneux se je mudil te dni v Berlinu, kjer so ga Nemci pazljivo poslušali, ko jim je pripovedoval, kakšna bo ženska po pariški modi 1. 1930. Dejal je:

1. Ne bo imela kolen (menda je mislil, da se ji ne bodo videla), samo v le-tovišjih in pri kopanju jih sme imeti.
2. Zvečer bo z damami še večji križ, ker tudi meč in gležnjevi ne bodo imele odnosno ker se ne bodo videli.
3. Povratek kratkega krila je nemogoč. Zato so Berlinčanke oblečene preveč kratko.
4. Čeprav mora ostati silhueta vitka, se pomika ženska linija naprej.
5. Malim klobučkom je odzvonilo. Zdaj pridejo v modo široki klobuki, pod katerimi bo v senc vsa glava.
6. Kar se tiče barv, naj si dame zapomnijo, da zahteva moda dopolne nežne barve, popoldne črno, temnomodro in belo, zvečer pa vesele. K večerni obleki se nosijo rokavice barve kože.
7. Dečja frizura spada v preteklost kakor bela rokoka lasulja. Zdaj so v modi nakodrani lasje.

Novost: Velesenzacija: Novost:

Na velikonočno nedeljo in ponedeljek vsakokrat ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

Luciano Albertini

v svojem najnovejšem pri nas v Jugoslaviji

v Dubrovniku in na otokih naše solmne Dalmacije pravkar dogotovljenem velesenzacionalnem filmu.

Premiera za vso Jugoslavijo:

Telefon 2730.

Lov za milijoni

Kino Ljubljanski Dvor

Tri žične vzpenjače

Ustanovi naj se zadruga, ki bi zgradila žično železnico na Veliko planino

Ljubljana, 19. aprila.

Kakor nam poročajo iz Maribora, dobimo že letos vzpenjačo na Pohorje.

Ustanovila se je že zadruga »Pohorska vzpenjača«, ki je šla takoj maršljivo na delo. Zbrana je že

ena tretjina potrebnega kapitala.

Zadruga je že tekoči mesec nameravala začeti z gradnjo žične železnice, a se ni odločila za ta korak, ker podpisovalci ne plačujejo točno prevzetih deležev, oziroma občinstvo prepočasno podpisuje ostali dve tretjini potrebnega kapitala.

Zadruga »Pohorska vzpenjača« računa, da bo znašalo število izletnikov na Pohorje

letno 60.000,

kar ni vzeto previsoko, ako upoštevamo, da obiskuje Pohorje že sedaj letno 30.000 izletnikov. Upravni stroški bodo znašali po proračunu, ki se ravna po podatkih avstrijskih in nemških vzpenjač in predvideva popolno rentabilnost, letno 500.000 Din, dohodki pa 1.500.000 Din (60.000 izletnikov po 25 Din za obe smeri). Na ta način bi imela zadruga letno

milijon dinarjev čistega dobička, ki bi se razdelil takole: 10% obresti (za najeti poldrugi milijon Din), 150.000 Din, 10% za amortizacijo kapitala (500.000 Din), 350.000 Din, 25% za rezervni sklad 250.000 Din, 12,5% za obrestovanje deležev (2 milijona Din) pa 250.000 Din.

Zdaj, ko so se zagnali Mariborčani, in pridno nabirajo prispevke, da zgrade

prvo žično železnico v Jugoslaviji, je čas, da se zganemo tudi ljubljanski in to tembolj, ker smo že pred leti razmišljali o načrtu

vzpenjače na Veliko planino nad Kamnikom.

Skicirala naj bi se vsa zainteresirana društva in korporacije, kakor tudi vojskinci in sestane, na katerem naj bi se sklepalo o ustanovitvi zadruge. Delo bo znatno olajšano, ker je načrt za vzpenjačo že izdelan. Izdelati ga je dal ravnatelj Zveze za turistični promet g. Pintar.

Velika planina je razsežna visoka planota, ki se razprostira

v obsegu kakih 10 km² in v višini 1500 m na južnem pobočju Kamniških Alp torej v neposredni bližini Ljubljane. Dostopi so na vseh straneh zelo strmi, planota sama pa je lahko valovita ter posejana s številnimi griči in grički, ki se zapet menjavajo z lepimi gozdovi. Velika planina je danes dostopna le turistom, ker so vsa pota precej naporna in vzamejo preveč časa. Ako se zgradi vzpenjača, bo pa ta najzanimivejši predel Alp, ki nima para daleč naokoli, naenkrat odprt širokemu turističnemu prometu. Vsa turistična Jugosla-

vija dobi na razpolago teren, ki nam utegne nadomestiti morje. Če bi Velika planina stala blizu Londona ali Berlina, bi bila vredna milijarde

Blagodejno višinsko solnce bodo lahko uživali tudi oni, ki jim je dostop na planino zaradi fizičnih ovir otežkočen ali pa sploh onemogočen. Zimske sportniki, predvsem smučarji, bodo v polni meri prišli na svoj račun, ker je Velika planina naravnost

idealni teren za smuko.

Dočim izgubi turist sedaj pri turi na Veliko planino najmanj 11 ur iz Ljubljane in nazaj, kar je posebno v kratkih zimskih dneh neugodno, bo po zgradbi vzpenjače cela vožnja tja in nazaj trajala

komaj dobre tri ure.

Veliki avtobusi bodo skrbeli za promet med kamniškimi kolodvorom in vzpenjačo. Cene bodo tako nizke — cela vožnja iz Ljubljane na vrh Velike planine in nazaj bo stala okoli 80 Din — da bo poset omogočen tudi manj premožnim slojem. Velika planina ima vse pogoje, da se razvije v jugoslovanski Davos.

Po načrtu ravnatelja g. Pintarja bi bil potreben za vzpenjačo na Veliko planino kapital

7 milijonov Din.

Ta znesek bi se dal še znižati za kakih 500.000 Din. Pri frekvencah letno 30.000 izletnikov, kar gotovo ni previsoko računano, bi bilo kosmatega dobička okoli 900 tisoč dinarjev tako, da bi se lahko obrestovalo in amortiziralo posojilo. V kabinah bi bilo prostora za 15 ljudi. Pomikale bi se s hitrostjo petih metrov na sekundo in bi na uro prevozile 90 do 150 ljudi. Dolžina vzpenjače bi znašala 2,3 km, višinska razlika pa okoli 900 m.

Vzpenjača na Veliko planino bi se izpeljala iz Bistrške doline,

kjer pa je treba zgraditi še cesto. Vzpenjača bi se dala izpeljati tudi iz doline potoka Črne, a bi bil dostop zelo otežkočen, če ne celo nevaren, ker je cesta do Črne ne samo v skrajno slabem stanju, temveč tudi plazovita. Zato je večkrat na leto zaprta za promet.

Ker še ni zgrajena že omenjena cesta v dolino Bistre in ker ni na razpolago sredstev, ni bilo za vzpenjačo na Veliko planino pravega zanimanja. Toda če pomislimo, da ima mala Avstrija že okoli

13 vzpenjač,

ki vse brezhibno funkcionirajo in širajno napredujejo tako, da bodo amortizirane še prej, nego je bilo predvideno, ni nobeno oklevanje več na mestu.

Pred leti se je obširno razpravljalo tudi o načrtih

vzpenjač na Triglav.

Spomladaj leta 1927. je v zagrebških »Novostih« prišlo k. Milan Forkapič, vpkoljeni svetnik državnih železnic, zani-

miv članek o načrtu vzpenjače na Triglav, v katerem je med drugim izjavil:

— Da našim turistom in prijateljem Alp olajšamo vzpon na naš Triglav, sem skušal zainteresirati odlične čimkele za zgradbo žične vzpenjače iz doline Vrata. V nadi, da mi bo uspelo prebiti finančne težkote, sem prošil pristojno ministrstvo za podelitev predkoncesije

za zgradbo take vzpenjače na triglavsko visoko ravan blizu turističnega doma na Kredarici. Nadejam se, da bo triglavska vzpenjača v enem letu izročena javnemu prometu, ako ne nastopijo nepredvidene terenske in vremenske zapreke.

Pri graditvi se bo predvsem upoštevalo, da z ničemer ne bo oškodovana sodobna krasota Vrata ter se bo popravila

cesta do Aljaževega doma in uredila za avtobusni promet.

Železniška postaja v kotlini za Aljaževim domom bo zgrajena v slogu okusnih planinskih zgradb. Aljažev dom pa se bo preuredil tako, da bo v njem lahko prenočevalo najmanj sto turistov in bodo vsi tudi lahko dobili okusno hrano in dobro pijačo.

Vesel turist bo lahko dospel v trideset ur z avtobusom iz Mojstrane do Aljaževega doma.

od koder bo krenil do železniške vzpenjače in pri tem užival prekrasen razgled na kršne stene strmih in visokih pečin naokrog in snežnih poljan triglavskega ledenika, na katerem ga bo v pol ure potegnila triglavska vzpenjača. Z vzpenjalskim kombo turist vstopil v udobno urejen vagon za 20 oseb skupno s sprevovalnikom, ki bo upravljal kočnico in vse priprave, ki bodo ščitile varnost vagona in potnikov.

Vzpenjača bo zgrajena po sistemu Heichert Zueggli, ki se uveljavlja skoro pri vseh takih novih zgradbah. Teraso bo preprojelektiral znan alpinist in graditelj žične železnice na Zugspitze inž. Kleiner

s pomočjo naših znanih alpinistov, ki poznajo do vseh podrobnosti ves triglavski masiv. Lapska tvrdka Heichert & Komp. bo izdelala tehnične priprave za žično konstrukcijo, pri tem pa bo morala od naših trdnih preizveti vse one naprave, ki se dajo izgotoviti doma.

Žična železnica bo premostila daljavo približno 2500 m v horizontalni med postajo v kotlini Vrata in gorske postaje na Kredarici. Pri tem vzponu bo premagala razliko v višini 1400 m na dolžini železnice kakih 3000 metrov.

Postaja v Vratih.

bo obstojala v glavnem iz dvoran, v kateri bodo nameščene naprave za mehaničen. V tej strojni dvorani bo nameščeno veliko gonilno kolo, nadalje električni motor s 65 HP in prenosni motor s 23 PS. Razen tega bodo tu baterije za zbiranje energije in rezervni motor za pogon s plinom, da bo pogon v vsakem pogledu popolnoma siguran. Postaja bo nadalje imela tudi napravo za napolnjevanje vrvi.

Planinska postaja na Kredarici se bo postavila na takem kraju, da bo od tod direktno omogočen in olajšan vzpon na vrh Triglava, s katerega se ob lepem vremenu poleg drugih nepozabnih razgledov nudi tudi pogled na naše morje. Ni izključeno, da se bo v doglednem času zgradila na planoti Kredarice tudi praktično urejen hotel.

Do uresničenja Forkapičevega načrta najbrže ni prišlo zaradi pomanjkanja sredstev — vzpenjača bi namreč stala najmanj 25 milijonov Din.

Klub tej ogromni svoti tudi vzpenjače na Triglav ni izgubiti iz vida. Saj je stala grandiozna vzpenjača na Zugspitze (2946 m), ki je bila dovršena v 14 mesecih, z dovoljenimi cestami, električnimi daljnovodi in modernim hotelom okoli 35 milijonov dinarjev in je dosegla že rekordni čist dobiček. Ni čuda, da se v inozemstvu bore kapitalisti med seboj za nove koncesije.

pa, da bo za vas najbolje, če se ne boste vmešavali v to zadevo.

— Dobro, pa naj bo, sir. — Podčastnik je salutiral in se vrnil k vojakom.

Ko se je Graham Hallowell plaho ozrl dol na vrata, je opazil, da sta smuknili izpod steklene strehe zakladnice dve senci. Začul se je pritajen žvižg — dogovorjeno znamenje. Tiho je odhitel po stopnišču in krenil za njima.

Ko je šel skozi vrata Bloody Towerja, ga je nekdo v temi nagovoril.

— Halo, Dick, rad bi govoril s teboj. Se predno se je zavedel nevarnosti, mu je stala nasproti vitka postava. Bil je Bobbie Longfellow.

— Hope, nisem našel. Iskal sem jo ves večer...

V tistem hipu je napravil Graham v razburjenosti usodno napako.

— Zdaj nimam časa govoriti s teboj. — je dejal in pahnil mladega častnika od sebe.

Bobbie ga je takoj prijel za roko in mu pogledal v obraz.

— Bože! — je zajecjal Dickov tovariš. — Vi vendar niste Dick Hallowell... Kdo ste?

Graham se mu je spretno iztrgal. Bobbie je izpustil njegovo roko in se nasmilil na vrata, da bi ne padel. In ta trenutek je Graham porabil, da je odnesel pete. Preskočil je ograjo, planil skozi odprta Vrata izdajalcev in splezal naglo po lestvi na breg. Gori ga je že čakal Mawsey.

— Le urno! — je zaklical.

In res se je bilo treba požuriti. Sli-

Občutki pri skoku iz aeroplana

Kaj pripoveduje slavni akrobat zračnih višav John Tranum

John Tranum je dosegel že več rekrdov v skakanju s padalom in znan je v letalskih krogih vsega sveta kot mož železnih živcev in neverjetnega poguma. Novinarji so ga vprašali, kakšne občutke ima, kadar skoči iz aeroplana.

— Ljudje me ogledujejo s slabo prikrito radovednostjo, ko zvedo, da je moj poklic preizkušanje novih padal, — je pravil Tranum. Gotovo mislijo, da nimam vseh koleškov v glavi. Čudijo se, da je moj poklic podoben delu mehanika, ki preizkuša novo sestavljeni stroj. V tem ni ne hrepenenja po slavi, ne po pustolovščinah, moj poklic je čisto navadno zbiranje znanstvenih faktov. Morda je nespametno prepričevati ljudi, da je skok s padalom absolutno varen, če je človek dobro izvežban. Najbrž mi nihče ne bo verjel, da za skok iz aeroplana ni treba niti toliko poguma in spretnosti, kakor za šofiranje omnibusa.

Najnevarnejši je bil moj padec na nekem velesejmu v Ameriki. Srednjega padala je bila privezana debela vrva, po kateri bi moral plezati med padcem navzgor tako, da bi padalo padalo z glavo naprej. Potem bi moral vrv izpustiti in dospeti na tla običajnim putem. Vrv se mi je pa pretrgala in se ovila okrog vrvi, držečih padalo tako, da se ni moglo odpreti. Vozel se je napravil 12 čevljev nad mojo glavo, jaz sem pa letel s strahovito brzino iz zračnih višav. V zadnjem hipu se mi je posrečilo splezati po vrvi, držečih padalo, do vozla in ga razvozlati. Ta čas sem padel iz višine 5000 čevljev, kjer sem skočil iz letala, na dobrih 300 čevljev od tal tako, da je prav malo manjkalo, da se nisem ubil.

Najkrajši skok, ki je še zdaj rekorden, sem napravil v mostu Pasadena v Kaliforniji, ki je visok samo 154 čevljev. Padalo se je odprlo šele 25 čevljev od tal in telebnil sem na tla s tako silo, da so se mi pretresle vse koščice. Nekeč sem se peljal z motociklom v največji naglici na strmo skalo, kjer sem pustil motocikel naprej, da je telebnil v prepad, sam sem se pa spustil počasi za njim s padalom. To je bila res prava pustolovščina. Drugo pustolovščino sem doživel, ko sem skočil iz drvečega avtomobila v letalo, ki je letelo tik nad mojo glavo. Zračni pritisk je bil pa tako močan, da nisem mogel zlesti v letalo, temveč sem obvisel na njem. Letalo je krenilo nad morje, da sem lahko skočil v morje, kjer me je pobral ribiški čoln. Tega eksperimenta bi ne hotel ponoviti.

Nekoč sem rešil dekleta, ki je hotelo

skočiti s padalom, pa se ni odprlo. Zapletla se je v letalo tako, da je obvisela na njem. Dosegel sem jo v poletu in ji pomagal nazaj v letalo. Pri drugem eksperimentu sem zamenjal svoje padalo z drugim skakačem. To se zdi zelo dramatično in nevarno, v resnici je pa enostavno in brez vsake nevarnosti. Tvegal sem še nešteto drugih drznih skokov za film, v katerem sem igral dvojnika tega ali onega junaka. O tem pa ne morem podrobneje govoriti, ker me vežejo pogodbe.

Da se vrnem k skoku samemu. Ne trdim, da začetnikom ni tesno pri srcu, ko skočijo iz letala. Videli sem najstrašnejše izraze na njihovih obrazih, ko so se pripravljali na skok, o katerem so mislili, da bo končal s smrtjo. Obsojenec na morišču ne more imeti strašnejšega izraza na obrazu. Nekateri gledajo na zemljo fascinirani kakor ptica, ki jo je omamila gad. Drugi škripljejo z zobmi. Vsi morajo premagati neke vrste histerijo, ki se jih polasti in pri kateri pozabijo na vsa navodila pred skokom. Ko se pa spuste varno na tla, se smejejo neutemeljeni bojazni.

Naj še kratko opišem normalni skok, katerega lahko doživi vsak, kdor potuje z letalom. Človek mora na hitro roko ugotoviti približno višino, potem pa skočiti iz letala. Telo zavzame takoj normalno lego padca, namreč z glavo navzdol. Temu se ni mogoče ogniti. Čim skoči človek iz letala in čim se padalo odpre, se obrne z glavo navzgor in pada počasi na tla. Napačno je misliti, da bi se mogel človek med padanjem zadušiti. Res je sicer, da šine vsakemu začetniku ta misel v glavo, čim pa pade na tla, se prepriča, da je bila absurda. Predno se padalo odpre, pada človek z glavo navzdol, glavni pritisk zraka je na glavo in zato je dihanje lahko. Še lažje je dihanje, ko se padalo odpre in ko pride telo v normalno lego.

Iz letala sem skočil že nešteto krat. Nekoč sem napisal med skokom materi pisemce, drugič sem si prižgal cigaro in jo mirno kadil. Nekoč sem skočil z dekletom iz letala in kramljala sva v zraku tako, kakor da sediva v kavarni. Primerilo se mi je tudi, da sem skočil iz letala za psom, ki se ni prav nič bal, pač pa mu je bilo v zračnih višavah dolgčas. Na vse mogoče sem mislil pri skokih iz aeroplana, samo na večnost še nikoli.

Napad bivolov na letalo

Z rimskega letališča Vittorio je startala te dni z letalom Cartonom poljska letalka Zofija Mikluska k poletu v Neapoli. Letalec in letalka sta bila že 3/4 ure v zračnih višavah, ko je motor nenadoma odpovedal. Letalki se je posrečilo preprečiti katastrofo in spustiti se na polje veleposestva Torretta, oddaljenega dobrih 16 km od najbližje vasi. Spremljevalec poljske letalki je odšel po pomoč, ta čas je pa napadlo 200 bivolov letalko in njeno letalo. Kriva je bila rdeča harva letala, ki je bivole razdražila.

Letalka je bila komaj ušla smrti pod aeroplanom, pa jo je čakala sigurna smrt pod rogovi pobesnelih bivolov. Bila ji je že zadnja ura, ko sta pridrvela dva pastirja na konjih in sta čredo bivolov pognala od rdečega letala. Kmalu so prispeli tudi karabinjerji, ki so letalo odpeljali. Poljska letalka je odšla peš v Sessa Aurunca, kjer jo je prebivalstvo, ki je bilo že obveščeno o njeni prigodi, navdušeno sprejelo.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

sey. — Vzemite tole šatuljo. Imate revolver?

— Ne, pustil sem ga na ladji.

— Mawsey mu je pojasnil, kaj vse se bo še zgodilo.

— Ločiva se v Blackheathu. Tam že čaka avtomobil. Dalje se boste peljali sami. Sofer že ve, kam vas mora peljati. Se predno se zdani morate biti na »Pretty Anne«. Enega moža pošljemo z aeroplanom na Irsko, da speljemo policijo na napačno sled. Revolver bi morali imeti pri sebi.

Graham je pogledal na razsvetljeni kazalnik svoje zapestne ure in bil je presenečen videč, da je šele pol dveh. V četrto ure toliko razburljivih dogodkov!

V Blackheathu se je avtotaksi ustavil in izstopila sta. Ob strani ceste je stal dolg, črn avtomobil. Graham je molče sedel vanj, dragoceno šatuljo je položil kraj sebe in potrpežljivo čakal, da sofer požene. Pred odhodom je pa še pristopil Mawsey in mu pomolil nekaj skozji odprto okence. Bila je policijska čepica.

— Natakните si na glavo tole, če bi vas kdo ustavil, in recite, da ste policijski inspektor, ki se pelje v Gravesend na inspekcijo. Srečno pot.

In sofer je pognal.

Graham Hallowell je bil varen hitre vožnje, toda kaj takega še svoj živ dan ni videl. Avtomobil je drvel s strahovito brzino. Graham je že spoznaval okolico Bromleya. Ko sta se bližala Gravesendu, je zavil avtomobil naglo na levo in krenil čez polje.

Partija z Velike planine

Edgar Wallace:

Vrata izdajalcev

Roman

Narednik je vstopil za dozdevnim častnikom v vojašnico.

— Najraje bi postavil drugega vojaka na Filpertovo mesto, sir, — je dejal.

— Ni treba, — je zagodrnjal Graham.

Podčastnik ga je presenečeno pogledal, rekel pa ni niti besedice. Izvzemši glavno stražo je bil Graham na verandi sam. Stopil je k vojaku, ki je obstal mirno in dvignil puško na ramo.

— Hočete bonbonček?

Vojaka je spravilo to vprašanje v zadrego. Častniki berwickške garde niso bili vajeni hoditi o polnoči po Toweru in ponujati vojakom bonbone.

— Hva... hvala, gospod, je zajecjal vojak.

Graham je gledal, kako je položil vojak bonbonček v usta, kako ga je mehanično pregriznil in se prijel za grlo... Graham je prestregel puško, predno je padla. V vojašnici je bilo vse tiho. Odvlekel je vojaka na najoddaljenejši konec verande, kjer ga je pustil ležati, sam se je pa spustil čez ograjo na cesto. Blížal se je stražar in rožlja-

nje orožja je Grahama opozorilo na nevarnost.

— Ne branite se, sem sir Richard Hallowell, — je dejal.

Drugi vojak pa ni vzel bonbona tako rad, kakor prvi.

— Ne jem bonbonov, sir.

— Kar pojejte ga, saj je dober, — je dejal dozdevni častnik in vojak je ubogal.

Mož z masko ga je prestregel, da bi ne padel.

Pojdite pred vrata vojašnice in če bi hotel narednik iz nje, ga zadržite s pogovorom, — se je glasilo tiho povelje. Graham je priklimal in odšel. Uspeh naklepa je bil odvisen od tega, da je takoj ubogal, kajti čim je stopil na določen kraj, so se odprla vrata in narednik je stopil iz vojašnice.

— Sir Richard, oni strážar me skrbi, — je dejal. — Povelja, nanašajoča se na zakladnico, so zelo stroga in jutri bom moral poročati, kaj se je zgodilo.

— Vse bo v redu, naredniče, — je dejal Graham samozvestno. — Prav kar je bil tu gospod Longfellow in prosil sem ga, naj obvesti o tem adjutanta. Če bi bil na vašem mestu, bi se ne vmešaval v to.

— Ali ne mislite, da se je zgodilo nekaj zelo čudnega, sir? — je vprašal narednik. — Ne razumem, kako je dobi vojak na straži steklenico žganja. Vojaki so mi pravili, da je Filpert abstinent.

— Morda se je pa res kaj pripetilo, — je dejal Graham. — Prepričan sem

Na pragu jubilejnega velesejma v Ljubljani

Vsak začetek je težak — Pregled dosedanjih prireditev — Zanimivi statistični podatki

Ljubljana, 19. aprila.

Ljubljanski velesejem stoji na pragu važnega in za naše razmere zelo pomembnega dogodka. Čez dober mesec odpre ta naša odlična in eminentno važna gospodarstvena ustanova domačim in inozemskim razstavljalcem in posestnikom že desetletja svoja gostoljubna vrata. Kdor bo pisal zgodovino Slovencev v jugoslovenski državi, se bo moral pomuditi tudi pri ljubljanskem velesejmu in mu priznati v razvoju našega gospodarstva in turškega prometa ono odlično mesto, katero mu po vsej pravici gre. 10-letnica našega velesejma je dogodek, kateremu mora posvetiti vsa naša javnost čim večjo pozornost. Umestno in potrebno je, da se ozremo nazaj na prve početke ljubljanskega velesejma in da pogledamo, kako lepo se je kljub oviram in neugodnim razmeram od leta do leta razvijal in izpopolnjeval.

Rojstvo velesejma

Rojstni dan ljubljanskega velesejma je bila anketa, katero je sklical takratni načelnik oddelka ministristva trgovine in industrije dvorni svetnik g. dr. Rudolf Marn 19. novembra 1920 v knjižnično dvorano vladne palače in katere se je udeležilo 32 zastopnikov naših gospodarskih in kulturnih ustanov ter poverjenih taktatne deželne vlade. Šlo je za prireditev obrtne razstave. Sklenjeno je bilo, naj Zbornica za TOI prevzame celotno vodstvo razstave in organizira odbor za prireditev. G. dr. Marn je dal pripravljalnemu odboru na razpolago prehodno gospodarski urad kot razstavno oz. velesejmsko pisarno. Po prevratu je bilo namreč treba misliti, kako preskrbeti Slovenijo s takimi življenjskimi potrebščinami, katerih v novi državi ni bilo mogoče dobiti. Prehodnogospodarski urad je bil kot podružnica centralne uprave za trgovski promet z inozemstvom ustanovljen po inicijativi takratnega podpredsednika deželne vlade blagopokojnega dr. Gregorja Zernja in njegova naloga je bila poskrbeti, da je bila Slovenija preskrbljena s soljo, vžgalicami, bencinom itd. Po tem uradu se je vršilo vse prehodno gospodarstvo Slovenije v letih 1919 in 1920. Koncem leta 1920, ko so bile razmere že znatno boljše in je bilo tudi manj dela, je dal g. dr. Marn to pisarno pod spretnim vodstvom g. Karla Detela na razpolago organizatorjem ljubljanskega velesejma. S tem aparatom je bila omogočena organizacija velesejma in ta aparat je postal urad ljubljanskega velesejma. Njegov prvi ravnatelj je bil g. Karl Detela. Pripravljalni odbor je bil izvoljen dne 23. decembra 1920, velesejem kot tak je bil pa ustanovljen 14. januarja 1921 pod predsedstvom g. Fr. Bonača, ki vodi predsedniške posle izredno poštvalno, uspešno in spretno že 10 let.

Organizacija

Idejo za ljubljanski velesejem je dal dvorni svetnik g. dr. Marn. Treba je bilo navdušeno sprejeti idejo uresničiti, velesejem je bilo treba organizirati, kar pa posebno v naših razmerah ni bilo lahko. Izkušnji ni imel nihče. Organizatorji so se obrnili na inozemske velesejme in največ sta jim pomagala velesejma v Pragi in Lito-mejcih. V začetku leta 1921 so bili sestavljeni razni odbori in pododbori, v katerih so poštvalno delali mnogi naši strokovnjaki na gospodarskem in organizatorjem polju. Nekateri so odšli v marcu na Dunaj, v Prago in Leipzig, da si ogledajo organizacijo velesejmov. Zbrali so mnogo koristnega gradiva in pripomogli, da je bil položen ljubljanskemu velesejmu tako trden temelj. Prvotno je bil velesejem v Ljubljani mišljen samo kot ožja domača prireditev Slovenije, kmalu so pa organizatorji uvideli, da je treba dati velesejmu širši mednarodni značaj. Povabili so gospodarske kroge iz drugih krajev države in iz inozemstva, kar je bilo za bodočnost našega velesejma odločilnega pomena.

Prva prireditve

Koncem januarja 1921 je začel sejniški urad razpošiljati prijavnice vsem, ki bi prišli v pošto kot razstavjalci. Odziv je bil zelo velik in kmalu se je dalo približno določiti, koliko prostora bo treba za velesejem. Velika sreča je bila, da so dobili organizatorji na razpolago travnik pod Tivolijem. Ljubljanski velesejem je bila prva prireditev te vrste v naši državi. Vsak začetek je težak, še posebno je bil pa težak začetek našega velesejma. Oni poštvalni in marljiv delavci, ki so stali ob zibelki te naše gospodarske ustanove, se bodo pač še dolgo spominjali, kako so morali začeti iz nič, hoditi od Poncija do Pilata, zbirati pisarniške potrebščine in opravljati vsa podrobna organizacijska dela. Priprave so zahvalele toliko časa, da so začeli graditi paviljone šele koncem maja. Otvoritev velesejma je bila določena na 2. septembra in mnogi so dvomili, da bodo paviljoni do takrat zgrajeni. Tvrške, katerim je bila poverjena zgraditev paviljonov, so pa rešile svojo nalogo čisto in točno. Koncem avgusta 1921 so bili vsi paviljoni zgrajeni, a že poprej je prišlo prihajati razstavljajno blago. Ze prvo leto je bil velesejem tako zaseden, da mnogi niso dobili prostora. Prvi ljubljanski velesejem je otvoril takratni trgovinski minister dr. Mehmed Spahja. Takoj se je pokazalo, da bo treba sejniške razširiti, kar se je prihodnje leto tudi zgodilo.

Razvoj od 1. 1921—1930

Zanimivo je zasledovati razvoj našega velesejma od skromnih začetkov do sedanje važne, na kateri se lahko primerja z mno-

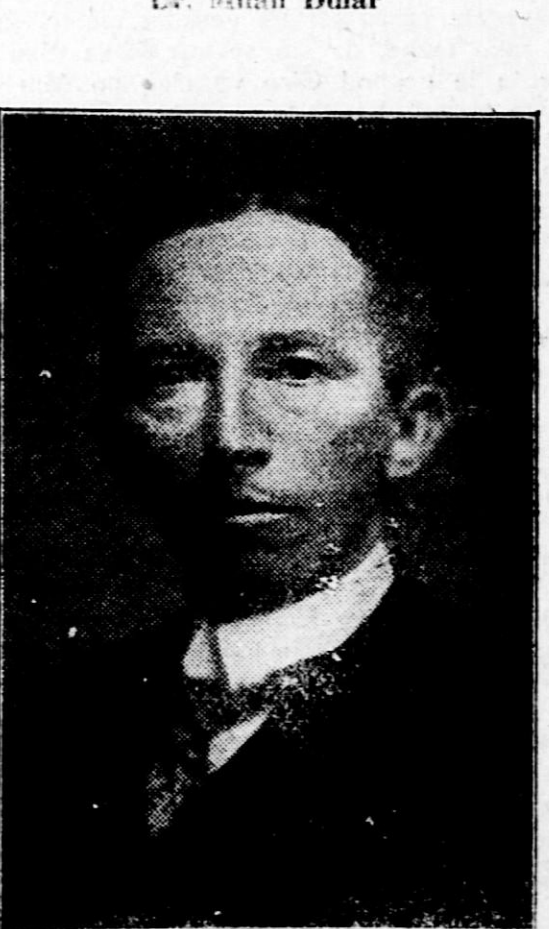
Fran Bonač

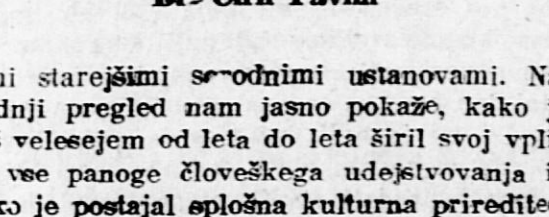
Avgust Praprotnik

Karel Detela

Dr. Milan Dular

Dr. Ciril Pavlin

gimi starejšimi srodnimi ustanovami. Naslednji pregled nam jasno pokaže, kako je naš velesejem od leta do leta širil svoj vpliv na vse panoge človeškega udejstvovanja in kako je postajal splošna kulturna prireditev.

Avgust Praprotnik

Leta 1921
I. vzorčni velesejem od 3. do 12. septembra.
Leta 1922
II. vzorčni velesejem od 2. do 11. septembra.
Leta 1923
III. vzorčni velesejem od 1. do 10. septembra.
Leta 1924

Modna revija v opernem gledališču 11. in 14. aprila. IV. vzorčni velesejem od 15. do 25. avgusta. Priključene razstave: Razstava plemenskih konj, lovska in planinska razstava in razstava jesenskega sadja od 3. do 7. oktobra.

Leta 1925
Razstava vajeniških izdelkov od 25. aprila do 4. maja. V. vzorčni velesejem od 29. avgusta do 8. septembra, higijenska razstava, razstava slovenskega sporta, razstava plemenskih konj, razstava plemenske goveje živine.

Leta 1926
I. dražba kož divjih živali 26. januarja. II. dražba kož divjih živali 20. marca. — VI. vzorčni velesejem od 26. junija do 5. julija. Higijenska razstava, kulturno historična razstava »Slovenska ženica«, specialna razstava avtomobilov, razstava malega obrta, I. razstava »Ljubljana v jesenici« od 4. do 13. oktobra in sadni sejem od 7. do 11. oktobra.

Leta 1927
III. dražba kož divjih živali od 24. do 26. januarja. IV. dražba kož divjih živali 21. marca. VII. vzorčni velesejem od 2. do 11. julija, razstava avtomobilov, razstava malega obrta, higijenska razstava, umetnostna razstava in razstava kanarčkov. II. razstava »Ljubljana v jesenici« od 16. do 27. septembra, revija slovenskih narodnih noš 18. septembra, razstava plemenskih konj 25. septembra in božična prodajna razstava upodabljenih umetnikov od 1. do 31. decembra.

Leta 1928
V. dražba kož divjih živali od 23. do 24. januarja. VI. dražba kož divjih živali 20. marca. VIII. vzorčni velesejem od 2. do 11. junija, avtomobilska razstava, razstava stanovanjske opreme in pohištva, razstava malega obrta, umetnostna razstava »Slovenska moderna umetnost 1906 do 1928« in razstava kanarčkov. III. razstava »Ljubljana v jesenici« od 1. do 9. septembra, kulturna razstava »Slovenski tisk« od 7. do 21. oktobra in sadni sejem od 7. do 12. septembra.

Leta 1929
VII. dražba kož divjih živali od 24. do 26. januarja. VIII. dražba kož divjih živali od 25. do 26. marca, razstava plemenskih psov vseh pasmi od 19. do 20. maja. IX. vzorčni velesejem od 30. maja do 9. junija z razstavo avtomobilov, pohištva in stanovanjske opreme, malega obrta, perutnine in kumcev, higijenska razstava ter jubilejno razstavo meščanskih šol. IV. razstava »Ljubljana v jesenici« od 31. avgusta do 9. septembra in končno sadni sejem od 19. do 25. oktobra.

Leta 1930
je priredil velesejem že IX. dražbo kož divjih živali od 23. do 25. januarja in X. dražbo od 25. do 26. marca. Deseti jubilejni vzorčni velesejem bo od 29. maja do 9. junija in bo združen z razstavami tekstilne industrije, pohištva in stanovanjske opreme, avtomobilov, malega obrta, perutnine in kumcev in higijensko razstavo. Nekaj posebnega bo med prireditvami našega velesejma letošnja žumarska in lovska razstava kot V. jesenska prireditev »Ljubljana v jesenici« od 31. avgusta do 15. septembra. Obsega bo gospodarstvo, gozdno industrijo, zajetih hudournikov, agrarne operacije, literaturo in lovstvo. Jesenski prireditvi bo priključena industrijsko-trgovska razstava in konkurenca harmonikarjev. Sadni sejem bo letos v oktobru.

Domači in inozemski razstavjalci
Zanimivo sliko nam nudi tudi pregled razstavjalcev na dosedanjih prireditvah našega velesejma in udeležba inozemskih razstavjalcev. Vseh razstavjalcev je bilo na dosedanjih prireditvah 5838, večina je seveda razstavila vsako leto. Leta 1921 je bilo 470 razstavjalcev, od teh 17 inozemcev, leta 1922 vseh 534, inozemskih 150, leta 1923 vseh 776, inozemskih 191, leta 1924 vseh 726, inozemskih 148, leta 1925 vseh 623, inozemskih 157, leta 1926 vseh 646, inozemskih

141, leta 1927 vseh 623, inozemskih 129, leta 1928 vseh 706, inozemskih 172 in leta 1929 vseh 734, inozemskih 215. Vidimo torej, da je bila največja udeležba v splošnem leta 1923, pozneje je nekoliko padla, predlaskim in lani pa je zopet poskočila. Važno je pa, da je bilo število inozemskih razstavjalcev lani rekordno. Letos bo nedvomno še večje. Vseh inozemskih razstavjalcev je bilo na dosedanjih prireditvah velesejma 1542, od tega odpade na Avstrijo 414, na Nemčijo 371, na Češkoslovaško 221, na Francijo 147, na Italijo 106, na Ameriko 70, na Anglijo 61, na Belgijo 53, na Ogrsko 32, na Poljsko 21, na Švico 17, na Švedsko 10, na

Holandsko 9, na Litvo 4, na Grčijo in Dansko po 2, na Brazilijo in Bolgarijo po 1. S finančne strani je bil ljubljanski velesejem prvotno konzorcij, katerega predsednik je bil pokojni g. Ivan Knez. Pozneje se je konzorcij pretvoril v zadrugo, kateri predseduje še sedaj g. Avgust Praprotnik. Prvi in da se tako izrazimo »permanenti« predsednik velesejma je veleindustrialec g. Fran Bonač, prvi ravnatelj je bil g. Karel Detela, katerega je nekaj časa nadomestoval in mu tudi potem, ko je okrevaj, pomagal g. dr. Ciril Pavlin. Od leta 1922 je pa ravnatelj velesejma g. dr. Milan Dular.

Urad, ki skrbi za reveže

Nekaj slik iz življenja najnižjih plasti ljubljanskega prebivalstva

Ljubljana, 19. aprila.

Na ljubljanskem magistratu je posebno ena soba, kjer se dan za dnem razkriva siromaštvo in beda. To je soba v socialno-političnem uradu, kjer uraduje g. Sedej. Semkaj se zatekajo reveži in prosijo pomoči. Revščini in siromaštvu se vsak rad izogne, če le more. Če potrka jetičen in razčepan človek na tvoja vrata in prosi miloščine, mu vržeš dinar v nastavljeno čepico, samo da se ga odkrižaj čimprej, oziroma da čim prej odide in ga ne vidiš več. So ljudje, ki žive brezskrbno življenje in se zavedo, da so reveži in trpinji na svetu, šele tedaj, ko zagledajo bednega berača ali beračico na vogalu ulice s trpečim, izmaganim, do smrti utrujenim pogledom. So zopet ljudje, ki jim je nerodno, in skoro sram jih je, kadar srečajo onemoglega starčka na cesti, ki prosi. So pa tudi taki, ki bede in siromaštva na svetu sploh ne vidijo.

V Židovski ulici stoji vsak dan berač, ki bi se mu pa ne upal reči v obraz, da je berač. Prosi miloščine mimoidoče, toda ne vsakogar. Ze od daleč spozna človeka, dobro ve, kdo mu bo kaj dal in kdo ne. Le redko se zmoti. Le redki so primeri, da odpove njegova psihologija, ki je plod dolgotrajnih opazovanj in izkušenj. Ljudi ima razdeljene v kategorije po usmiljenosti. Sicer pa niso vsi usmiljeni, ki dajejo miloščino. Nekateri vržejo dinar v malho, ker jih je strah, da bi morali nekoli sami beračiti, druge gane beračev glas, tretje beračeva znanost, itd.

Človek je pač tak, da se skuša odkrižati vsega, kar mu je neprijetno, zlasti pa tje bede in siromaštva. To delamo vsi, samo g. Sedej v socialno-političnem uradu tega ne me. Njegova dolžnost je nesporno, poslušati dolge in kratke vse pa strahne in pretrajljive zgodbe vsakega, ki ga obišče. Pred vrati njegove sobe, ki je soba, kjer se razkrije največ bede iz življenja najnižjih plasti Ljubljane, ne manjka nikoli prostec in prosilec.

Vstopi deklica, stara kakih 10 let. Prav lepo prosi za čevlje a svojega brata. Uradnik jo vpraša, kako je z mamo, ki leži v bolnici težko bolna. Jetična je in nobenega upanja ni več, da bi okrevala. Doma je pustila pet nedoraslih otrok, ki bi od glada pomrli, če bi jim ne pomagal socialni urad.

Uradnik odpre vrata. Vidi se glava pri glavi. Vstopi, kdor je na vrsti. V sobo prikreva 50 letni možakar. Služil je dolgo pri nekem gospodarju, iz vojne je prinesel domov revmatizem, ki ga muči že leta. Vso zimo je ležal in strašno trpel. Zdravnik mu je dal izpravevalo, da je poraben samo za lahko delo. Lahkega dela pa ne dobi. Kaj naj počne. Ima ženo in otroke. Urad mu bo preskrbel podporo, če bo mogoče stalno. Naj pride jutri.

Na straneh vratih potrka sprevednik cestne železnice. V svojem okraju ima veliko revežev, ki bi bili potrebni pomoči. Priporoči jih a velikonočno obdaritev. Dobili bodo moke, sladkorja, obleko. P velikonočno obdaritev so hodili na urad kar v tre-

mah. Vsi niso mogli dobiti, ker je proračun skromen.

Neka ženica pred vrati stoji nekaj o petih otrocih, pa kar ne more čakati, da bi prišla na vrsto in stopi v sobo. Pogovor a petih črvčkih, ki gladujejo, se ni tikal nje, toda ona je dala prednoščne nekemu revežu, ki ima tudi pet otrok, ki stradajo z materjo vrod. Vse je brezposelnega moža in njegovo družino pod svoj kozolec v Zelenci jami. Tudi nasitila jih je za prvo silo, toda sama težko živi, socialni urad naj bi ji pomagal, da reši družino najhujše bede. Urad ima te reveže že v evidenci. Podpora bodo dobili. Ženica naj še potrpi z njimi, dobila bo stroške povrnjene.

Gospodična, ki je sedla na stol pri mizi pa ni bila videti tako siromašna. Dobro je bila oblečena in da bi gladovala, ni bilo videti. Slušateljica univerze. Urad je dal hrano v zaviodu 30 akademikom. Med temi so tri slušateljice. A, nagajajo vam! Samo tri ste pa, pa se ne morete! To menda ni bil najhujši slučaj tega dne.

Pomoč novorojenčku in dojenčku

Ze davno se je čutila potreba po taki knjižki, primankujoči našemu ljudstvu. Po prazniških bide ta knjižka izpod peresa primarija dr. B. Dragaša, predstojnika zavoda za zdravstveno zaščito mater in dočce v Ljubljani.

Veleznanstva in šolska knjižnica obsega 86 strani v velikosti 20x14 cm s približno 40 slikami.

Novorojenček in njegova nega, sasi in njegov razvoj je prav tako obsevan, kot je nam v vsakdanjem življenju potrebno.

Dojenček, njegova sasi, njegov telesni in duševni razvoj je prav čisto drugačen. Nega in prehrana dojenčka pa je hrana tečaj za vsako mater in dojenčkov dekliš. Strokovno šola, matere in negovateljice najdejo v knjižki izhodišče v vseh otroških vprašanjih.

Zljudenje dojenčka matere, skrb za njeno telo in hrano je izredno lepo obdelano. So bo prav željno pričakovan pripomoček našim ženam. Znači prvo pomoči pri nezgodnih obolenjih dojenčka, ki ga obravnava a koristna knjižica, ne bi smela manjkati a nobeni slovenski hiši.

Amerikanski humor

Miss Arabella je zatopljena v roman. Njen oče sedi kraj nje in prebira »Times«. Nenadoma Arabella vstane in pravi: Moj mož mora biti junak. Oče jo vprašujoče pogleda in pozorno odgovori: Da, prav zares!

Na parniku

— Na ameriškem parniku: Kapitan, nekdo je padel v vodo.
— Moznar?
— Ne, potnik.
— Ali je opazil kaj?

Kako je sunil velikonočno šunko

Resnična zgodba o podjetnem verižniku, ki je vozil na češkoslovaško živila in prišel ob veliko šunko

Ljubljana, 19. aprila.

Je to resnična zgodba z veseljem koncem iz dobe po prevratu.

Smo v dobi velikega tedna. Naše žene, mamice in gospodinjice imajo te dni obilo posla s pripravljanjem potice, piruhov, šunk in drugih dobrot, ki naj pridejo med prazniki na mizo. Najbolj privlačna jed o velikonočnih praznikih skoro na steherno mizo v naših krajih. Bili so pa časi tudi v naših krajih, ko je bila šunka celo v velikonočnih praznikih velika redkost in malo je bilo tistih srečnikov, katerim so denarna sredstva ali pa dobre tajne zveze omogočile, da so postavili šunko na mizo, za kar pa oblastva in ljudje niso smeli vedeti. V vojnih časih, ko se je povsod živelo le od živinskih nakaznic, s katerimi si dobili toliko živeža, da nisi mogel živeti ne umreti, se šunka za velikonočno osobito v industrijskih krajih in v večjih mestih med delovnim ljudstvom sploh ni dobila in le ljudje, ki so imeli v kmetijskih naseljih dobre zveze, sorodnike, znance, prijatelje ali pa še dosti rjuh, prstanov, sladkorja ali tobaka, kar pa je bilo tudi v industrijskih krajih težko dobiti, le oni so imeli možnost, da so si za velikonočno privoščili šunko. Sicer so pa sorodniki, prijatelji in znanzi na svoje ljudi v industrijskih krajih in tistih težkih časih tudi zelo radi pozabili tako, da je bila šunka za velikoono v resnici izredna redkost. Še mnogo težje kot pri nas pa je bilo pri tujcih v industrijsko visoko razvitih krajih bivše monarhije, osobito na Dunaju in njegovi okolici, na Zgornjem Štajerskem in Severnem Češkem.

Verižniki z živili

S prevratom pa so se po naših krajih takoj zopet odprle kmetijske skrinje in kake, osobito se, ko se je računalo, da bodo cene šunkam in drugim važnejšim živilom padle in pojavili so se takoj tihotapci, verižniki in špekulanti in to izven vrst poštenega kmetijskega ljudstva, ki so hoteli na tuj račun dobro živeti ter si brž nakupiti po nizkih cenah najvažnejše življenske potrebščine, da jih po zelo visokih cenah prodajo v tistih krajih bivšega cesarstva, kamor po njihovem mnenju val boljših življenskih razmer še ne pride tako kmalu. O tem pričča naslednja resnična zgodba.

Višji tehnični uradnik neke velike železarne na Gorenjskem g. N. je ob prevratu prevzel mesto ravnatelja velike železarne v mestu Mostu na Češkoslovaškem. Z seboj je hotel na vsak način imeti iz svojega kraja tudi pisca teh vrstic, da bi mu bil kot kvalificirana moč pri ureditvi nove tovarne in pri začetku produciranja valjanega železa na razpolago.

Spremljevalec pohištva

Po daljših pogajanjih sem to ponudbo odklonil ter se je g. ravnatelj sam napotil na Češko, da nastopi svoje novo službeno mesto. Na cvetno nedeljo 1. 1919 pa se je zglasila na mojem stanovanju njegova soproga in mi je javila, da se naslednji dan, t. j. na veliki ponedeljek odpelje iz Ljubljane posebni češkoslovaški izseljeniški vlak, ki da bo nudil udeležencem vožnje izredno velike ugodnosti in popolno varnost v tistih neurejenih časih. Prosila me je, naj grem z njo in z njeno dečo na Češko in sicer kot spremljevalec njenega pohištva, ki bo naloženo v dveh železniških vozovih in katero naj bi jaz čuval med vožnjo pred vromilci, dočim bi ona sama z otroci potovala v osebnem vozu istega vlaka.

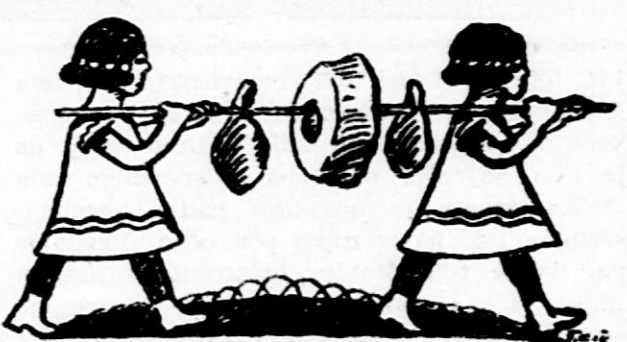
Ko sem po daljšem oklevanju na to pristal, sva se z gospo takoj odpeljala v Ljubljano, da si preskrbimo potrebne potne listine, kar se nama je tudi posrečilo, ker je imela gospa v Ljubljani na vplivnih mestih zelo dobre zveze.

Na veliki ponedeljek sem zjutraj sedel v enega izmed obeh železniških vozov, v katerih je bilo naloženo pohištvo g. ravnatelja. V prvem vozu je bil naložen del njegovega pohištva, med drugim tudi postelja, na

kateri sem lahko spal, in poleg nje je bila tudi miza sredi voza, dočim je bil drugi voz stalno zaprt in vrata plombirana. Lepega solnčnega dopoldneva sem se pripeljal v Ljubljano, kjer so na glavnem kolodvoru železnice takoj dirigirali oba voza v bližino glavnega skladišča, da jih kasneje uvrste v češkoslovaški izseljeniški vlak, ki naj bi odšel z ljubljanskega kolodvora okrog 9. ure zvečer proti Mariboru.

Dve košari in vreča

Nekako ob 1. uri popoldne se je približal vozu, v katerem sem sedel, mlad okrog 32 let star eleganten gospod s svetlo-sivim klobukom na glavi, in me je vprašal, kam da se peljem in ako ostanem še dolgo časa v vozu. Na moje pojasnilo, da spremljam dva vagona s pohištvom na Češkoslovaško in da ostanem tu v vozu ves dan, me je prosil, če bi smel za pol ure spraviti pri meni v vozu dve veliki potni košari in eno vrečo, ker ima še nujne opravke v skladiščni pisarni in da se bo čez pol ure sigurno vrnil. Ko sem mu dovolil, je njegov nosač takoj znosil omenjene stvari v moj voz in odšel. Toda gospoda ni bilo od nikoder. Šele pol ure pred odhodom vlaka se je zopet pojavil in me prosil, naj mu opraviš, ker je imel vse popoldne mnogo opravkov v mestu. Prosil me je še, če bi smel za trenutek spraviti še eno vrečo pod moje varstvo v voz, češ, da mora še nekaj plačati, nakar se takoj vrne še pred odhodom vlaka. Toda gospoda ni bilo več na izpregled.

Vlak je odpeljal, jaz sam pa nisem vedel, ali bi njegove stvari zmetal iz voza, ali bi jih vzel s seboj. Sklenil sem pustiti jih še v vozu, naj se z njimi zgodi, kar hoče. Zaprl sem vrata, legel v postelji ter se naslednjega jutra zbudil šele na postaji Pragersko.

Gospod se vrne

Tu mi je prišla povedati služkinja ravnateljeve soproge, naj potrebna živila, ki se med potjo rabijo, prinesem v njen voz, v katerem je bila družina. Gospa mi je dejala, naj za vsak slučaj pustim pri njej tudi svoj denar, potne listine in druge važnejše stvari. Vse svoje stvari sem gospej rade volje izročil in se vrnil v svoj voz, pri katerem pa sem na svoje veliko začudenje našel onega gospoda s sivim klobukom, ki se mi je prijazen smehljaj, kot da se ni nič zgodilo. — Potrepljal me je po rami in mi dal razumeti, da sem podjeten dečko. Prosil me je, naj mu storim še eno uslugo s tem, da bi vzel v voz še veliko vrečo (približno 40 kg) tobaka. To prošnjo sem mu pa ogorčeno odklonil, nakar mi je smehljaje odgovoril, da tobaka sploh nima ter da se je hotel samo prepričati, s kom ima opraviti. Prosil me je pa, naj mu dovolim pustiti obe košari in vrečo v vagonu, češ, da jih vzame s seboj v Prago, kjer ima družino. Pripomnil sem, da bom imel najbrž radi njegovih stvari na meli v Špilju sitnosti in sem mu dejal, naj svoje stvari nemudoma spravi iz voza. Ogorčen sem bil nad tem prikritim izsiljevanjem in sem pripomnil, da se ne pustim varati ne izrabljati in da bom njegove stvari takoj zmetal iz voza, če jih ne vzame sam.

Smola v Brucku

Toda v tem hipu je potegnil stroj in vlak se je stisnila dalje skozi zeleno pokrajino proti Mariboru. Brez najmanjših neprilic smo prispeli na obmejno postajo Špilje. Tu so prevzeli vlak avstrijski organi, izmenjali se je tudi jugoslovensko vojaštvo, ki je spremljalo vlak, s češkoslovaškim, nakar se je takoj vrnil pregled vseh vozov. K sreči nisem imel nobenih stvari. Popoldne smo

prispeli v Lipnico, kjer se je okrog mojega voza zbrala takoj gruča kolodvorskih premikačev, proseč me, naj jim dam tobaka, ki ga gotovo imam, ter raznih živil, za kar mi bodo napravili razne protustuge, na kar pa nisem hotel pristati. Šlihal sem radi tega zelo pikre besede kot »windisches und kroatisches Sautand«, napadli in izropali bi me bili morda dejansko, toda k sreči se je začel vlak pomikati dalje. Zvečer smo prispeli v Gradec ter se šele po polnoči odpeljali iz Gradca naprej proti Brucku ob Muri, kamor smo prispeli v jutranjih urah. Tu so začeli premikati naše vozove sem in tja. Moj voz je slučajno obstal ravno pred kolodvorsko restavracijo. Zahotelo se mi je tople kave, toda predno sem jo dobil, je lokomotiva z močnim sunkom začela premikati moja vagona v smeri proti Leobnu. V strahu, da mi uide vlak naprej, sem pustil kavo in planil za svojim vozom, ki sem ga končno, venderle dohitel in skočil v tico za zavirača. Vlak se je ustavil šele v Leobnu in tu sem vse prestrašen zvedel, da je vlak sestavljen iz samih tovornih vagonov, osebnih vagoni pa da so bili v Brucku dirigirani preko Dunaja na Češkoslovaško. Bil sem torej sam brez denarja, brez potnih listin in brez vsake hrane.

Vse za tobak

Kmalu je prišel v bližino mojega voza »atakar« kolodvorske restavracije in me vprašal, če imam morda tobak, naj mu ga prodam, da ga bo plačal v »zdravi avstrijski Valuti«, povrhu pa mi bo podaril še tople hrenovke, kar sem pa odklonil, češ, da nimam tobaka, temveč le pohištvo. V Leobnu smo čakali 6 ur na odhod vlaka, v St. Mihaelu zopet 6 ur, nakar smo nastopili vožnjo proti Slovincem dobro znanemu Ka'wanku, dalje proti Rottenmannu, Selzthalu in Admontu, kamor smo se vozili skoro 2 dni. V četrtek zjutraj smo dospeli v dolino temnozeleno reke Anize v divje romantično sotesko Gesäuse ter se po daljši vožnji ustavili na postaji Hieflau, kjer sem se zela lačen takoj napotil v kolodvorsko restavracijo, počel hitro poročiti juhe, vprašal natarkarja, koliko mu dolgujem, nakar mi je odgovoril, da dva paketa tobaka ali pa v denarju 8 kron. Na vseh postajah od Lipnice pa do Hieflaua so me vpraševali ljudje, pa najsi bodo inteligentni ali preprosti kmetje in delavci, od kod da se vozim. Ko sem jim povedal, da prihajam iz Jugoslavije, so me vpraševali, če imam kaj tobaka ali živila, da naj jih zamejam ali prodam. Vlak se je iz Hieflaua naprej le počasi pomikal navkreber preko številnih mostov in viaduktov dalje proti Gornji Avstriji. Na obeh bregovih Anize se je začela dolina širiti in vlak je začel hitreje voziti mimo zelenih pobočij.

Pod policijskim nadzorstvom

Na postaji Rechrarnung nas je dohitel brzotovorni vlak, ki je takrat prevajal ameriška živila preko Trsta, Jugoslavije in Avstrije naprej na Češkoslovaško. Spremljalo ga je češkoslovaško osobje z nekim višjim policijskim uradnikom na čelu. Da pospešimo našo vožnjo, smo se obrnili vsi, ki smo se vozili s tovornim vlakom, med drugimi tudi dve češkoslovaški družini, ki sta se vozili v svoj rojstni kraj Kralupy, na omenjenega gospoda in na postajenočelnika, da bi dovolila, da se naši vozovi priključijo brzotovornemu vlakom. Po daljših prošnjah in pogajanjih sta gospoda naši želji ustregla. Z bliskovito naglico je vozil na novo sestavljeni vlak po krasni pokrajini Zgornje Avstrije mimo idiličnih mest, trgov in vasi. Dolina se je začela polagoma širiti v širok horizont. Pustili smo za seboj Steyr, švigali skozi postajo St. Valentin ter drveli dalje proti Dunavu, pustili smo za seboj Pregarten, Gallsbach in prispeli pozno ponoči na avstrijsko obmejno postajo Summerau.

Spal sem v vozu, ko je potkal na vrata sprevočnik in vprašal »Ist jemand drinnen?« — »Jawohl, Begleiter,« sem mu odgovoril. »Sowas sagt jeder!« je odgovoril in zahteval, naj se mu legitimiram. Ker se mu pa legitimirati nisem mogel, me je pozval iz voza, zaprl vrata in mi rekel, naj mi sledim na obmejno policijsko stanicco.

O, prvo ljubavno pismo in tvoja za vse življenje pomenljiva usoda!

Trepetal sem, da so brneli vzmeti v postelji. Ko so se pa zaprla vrata in sem šlihal, da je mama že spodaj v pritličju pri gostih, ki jih je bila polna gostilna, sem se pa pogljal iz postelje in neobčelen tekel in se opotekel ven, dokler nisem zapahnil vrat za seboj. Nad črno, kakor brezno globoko luknjo sem jel drhte odvijati rdečo žido. Grizel sem jo in trgal, da sem mogel odviti papir. Ali pod njim je bila druga krepka papirja, zvezana še bolj trdno. Spet sem sklepetaje pregrizel svilen nit, odvijal jo in razvijal papir, pa je bil še en klobčič v njej. Tudi ves prevezan. Grizel sem in trgal, roke so se mi tresle, nit je počila in zadnji klobčič je skočil v zrelo brezdalne teme.

Moje prvo ljubavno pismo, nikdar te nisem prečital!

Tako je bilo pozneje z vsako ljubeznijo. Vse je bilo trdno, kakor bi bilo z žido prevezano, vse se lepo razpletalo in razvijalo, ko bi pa moralo priti najlepše, mi smukne iz rok in pade v ... Ali ne samo na veliko noč, temveč dan za dnem in leto za letom se smola množi in veča, pravijo, da se staram in deklce me imajo le še za strica.

Tu sem pojmasi zadevo glede mojega potnega lista in namen potovanja, toda verjeti mi niso. Vodja obmejne policije mi je rekel, da sem sicer lahko najpoštenjši človek, pa tudi največji lopov. Odredil je, da bom moral toliko časa ostati v Summerau pod policijskim nadzorstvom, dokler se uradno ne dožene moja identiteta in namen potovanja in da se bodo moji vagoni takoj lahko odpeljali naprej.

Nato me je odvedel orožnik v bližnjo zasilno barako, kjer sem moral ostati pod njegovim nadzorstvom. Čez dobri dve uri sem pa opazil, da je orožnik zadremal. V istem hipu se je ustavil v bližnji barake vlak, s katerim sem se pripeljal in katerega so premikali po postaji sem in tja.

Pod debelo Čehinjo

Takoj mi je šnila v glavo srečna misel. Previdno in tiho sem zlezal iz barake in skočil bliskovito v voz, ki je bil priklopljen zadaj za mojima dvema vagonoma. V dotičnem vagonu sta se peljali omenjeni dve češkoslovaški družini v Kralupy. Prosil sem Čeha, naj me vzamejo v voz in skrijeto, kar so tudi takoj storili. Komaj je minulo nekaj minut, že je prišel dotični orožnik preiskovat tudi ta vagon in vprašal je po meni. Prebrskal je vse, da bi me našel, imel pa mi sreče, kajti na me je bilo naloženih več slammjač, na njih pa je sedela debela Čehinja in dojila otroka. Tako sem se srečno prepeljal preko obmejne postaje Dvorište - Horny in dalje mimo Budejevic, Tabora na postajo Benešov. Tu sem se že toliko ojačal, da sem zlezal iz voza ter sedel na visoki sedež, ki je namenjen za zavirača. Vlak je z bliskovito hitrostjo vozil mizdol mimo vedno gostejših mest, trgov in vasi proti zlati Pragi.

Na cilju

Zvečer ob 7. uri smo prispeli v Prago, kjer so na postaji Nusle - Vaušovice vlak razdvojili ter moja dva vagona uvrstili v vlak, ki je vozil preko Smychova, Rakovníka v Most, kamor sem srečno prispel ob 6. Ko sem se za silo umil, sem se takoj napotil v stanovanje g. ravnatelja N., ki se je nemalo začudil, da sem prispel sam, gospe z otroci pa da še ni bilo. Počakajte, mi je dejal, soprogo bom prijetno iznenadil. Imam stanovanje v vili tik tovarne, dam dirigirati oba vagona na industrijski tir, dodelim vam 10 delavcev, da znosijo vse moje pohištvo v stanovanje, vi jih boste pa nadzorovali in pazili, da se katerega kaj ne prime. Ko bo vse pohištvo v stanovanju, dam stanovanje popolnoma urediti kot je bilo doma in žena bo prijetno presenečena. Rečeno, storjeno! G. ravnatelj mi je dodelil 10 delavcev, ki pa so bili v tistih časih zelo navzeti boljševiskega duha. Najprvo so znosili iz voza vse stvari onega gospoda s sivim klobukom, pa mi je takoj eden omenil, da je vreča glede na velikost mnogo prelahka, ter da v nji gotovo ni samo moka, ampak da diši po tobaku. Zložili so vse stvari nekoliko stran od voza ter začeli prenašati ravnateljevo pohištvo v vilo. Silili so venomer, naj jim pokažem, kaj je v košarah in v vreči. Ker pa tega nisem hotel storiti, so kar sami siloma odprli vrečo in potegnili iz nje okrog 100 zavojčkov tobaka. NČ ni pomagalo, moral sem za vsak slučaj znositi vse stvari v ravnateljevo stanovanje in jih spraviti pod ključ, sicer bi bili izropali vse.

Popoldne je prispela ravnateljova soproga z otroci in je bila zelo prijetno iznenadena in silno vesela, ko je našla stanovanje že popolnoma urejeno.

Verižnik Čiro

Prišel pa je tudi tvorniški vratar in mi povedal, da me čaka tam pred tovarno eleganten gospod, ki bi rad govoril z menoj. Šel sem tja in našel gospoda s sivim klobukom, ki mi je podal roko in se uljudno predstavil kot Čiro K. ter me hlastno vprašal, če so njegove stvari srečno dospelo v Most. Ko sem mu pritrdil, mi je ponudil smešno nizko nagrado, katero pa sem zavrnil. Prosil me je, naj mu njegove stvari prenesem v mesto v neki večji hotel. Tudi to sem mu odklonil, češ, da nisem njegov sluga. Priporočil sem mu dva Slovence, Toneta in Jožeta, ki sta bila v dotični tovarni zaposlena že delj časa. Sam sem pa šel spat v hotel pri »Hrastu«, ki stoji poleg glavne cerkve sredi mesta.

Tone in Jože sta rade volje prevzela košare in vreče ter jih nesla v mesto. Bile so tako težke, da sta se kar šibila. Spotoma ju je gospod Čiro vprašal po čem so živela v teh krajih in kje bi svoje blago lažje drago prodal. Jože mi je povedal, da bo blago lahko dobro prodal, ker živim v tem mestu ni lahko dobiti, ker se dobe samo na živilske izkaznice samo voščilo za čevlje in marmelada da se dobi tu lahko brez kart, vse drugo se pa dobi brez kart le pod roko, toda silno težko in za drag denar.

Jože sune šunko

Peljala sta ga v gostilno »Pri belem volu«, ki stoji aredi mesta. Tu jima je Čiro dejal, naj s tovarom počakata v veži, sam pa je šel v posebno sobo ter tam ponujal gostilničarju evonje blago v nakup. Jože, ki je imel vedno izredno dober tek, je šlihal, kako ponuja Čiro šunko, kranjske klobase, moko, slanim, mast in tobak v nakup. Obšla ga je taka ekšnjava, da je v veži pokleknil na veliko košaro, dvignil z eno roko pokrov, z drugo pa segel v košaro in privlekel na dan ogromno šunko, težko kakih 7 kg in pol, in jo vrgel v odprtino, ki vodi v klet.

Krasna velika noč

Jaz sem se ta čas v hotelski sobi preblekel in umil, nakar je prihitel k meni Jože ves srecen in mi dejal: Slišiš, imeli bomo krasno velikoono, sunil sem namreč onemu verižniku ogromno šunko, toda na sodni dan bom pa sam odgovarjal za ta greh. Povedal mi je tudi, kako se je vse to zgodilo, da v gostilni »Pri belem volu« Čiro ni mogel prodati svojih stvari, ker jih je

ponesal predrago in da sta jih morala s Tonetom nesti na postajo in jih oddati v garderobo. Ne da bi Čiro pogledal, kaj je v vreči in košarah, se je odpeljal z njimi proti Pragi. Pa je vsa stvar še v božjih rokah, je pripomnil Jože, kajti šunka leži še v kleti gostilne »Pri belem volu« in jo moramo na vsak način dobiti ven. To smo storili na ta način, da smo šli vsi trije v gostilno, jaz sem zabaval gostilničarja in njegovo ženo, Tone je stražil, Jože je pa smuknil v klet po šunko in jo odnesel v gostilno, v kateri smo vsi trije imeli prenočišče. To vam je bil vesel Jože! Izposodil si je pri gostilničarju velik lonec, položil vanj šunko, zakril v štedilniku in šunka je bila kmalu kuhana.

Izzivanje lačnih želodcev

Dal jo je hlasti na okno, a joj, kaj se je zgodilo? Gostilničar, ki je bil obenem tudi mešar, je planil v kuhinjo in nas lepo prosi, naj šunko takoj skrijemo in naj z njo nikar ne izzivamo. Pogledajte skozi okno, je dejal, na glavni trg pred cerkvijo, ljudje, ki se zbirajo k velikonočni procesiji, so opazili izloženo šunko in mislijo, da imam šunko naprodaj, pa vam stoji pred oknom stotine ljudi in vsi zahtevajo, naj imeli prodam šunko. Kje naj jih pa vzamem, ko v celim mestu in v okolici ne morem dobiti nobene in tudi ne smem več kot 10 dkg mesa prodati na osebo na dan? Jože, videč, da ljudje kar besno naskakujejo gostilno, je seveda takoj vzel šunko z okna in jo dobro skril pred razjarjeno množico.

Na velikoono zjutraj je Jože zgodaj vstal, nam narezal vsem trem velike porcije šunk in povabil v gostijo tudi rojaka Janeza, ki je bil tudi zaposlen v tej tovarni.

Tat, ki ni kradel

Vest o veliki šunkci se je seveda hitro raznesla po vsem mestu, prišla pa je tudi na uho našemu ravnatelju, ki mo je povabil na svoj dom, mi omenil kočljivo zadevo s šunko in mi pokazal pismo, ki ga je pisal Čiro njemu in v katerem je trdil, da sem jaz ukradel iz košare in vreče tobak in šunko v vrednosti 2000 češkoslovaških kron in da me bo ogradil sodišču.

Mesec dni kasneje sem bil povabljen na sodišče, da se zagovarjam radi tatvine. Pojasnil sem sodniku vse zadevo ter mu omenil, da nisem ukradel niti grizljaja, pri vsem tem pa seveda molčal, da je to storil Jože in omenjeni delavci pred tovarno, ki so prenašali pohištvo.

Kdor drugemu jamo koplje ...

Čez 14 dni sem imel ponovno obravnavo pred sodiščem, povabljeni pa so bili tudi k sodišču g. ravnatelj, njegova soproga, Jože, Tone in Janez kot priče. Pred razpravo me je ravnatelj poklical na hodnik okoli sodišča vstati in mi dejal: Radi vas imam, ker ste izborni delavci in dosejate poštenja, toda tako rad vas pa le nimam, da bi radi vas po krivem prisegel, da niste ukradli šunko, ko vem, da ste jo. G. ravnatelj, sem mu dejal, storite, kar hočete in izpovejte pred sodiščem, kar vam narekuje vest, toda šunko nisem ukradel.

Pri razpravi ravnatelj in njegova soproga nista bila zaprisežena, pač pa sta bila zaprisežena Jože in Tone, ki pa sta krepko prisegla, da šunko jaz nisem ukradel, nakar sem bil oproščen z nalogom, naj napram tožilcu nastopim sodnijsko radi žalje, nja časti in tudi prevare, a sodišče samo bo uvelodil napram njemu kazensko postopanje radi nedovoljenega prekoračenja meje in verižništva.

Zunaj na hodniku sodišča pa smo si vsi skupaj veselo segli v roke, Jože pa je glasno in veselo izjavil: »Prisegel stokrat, če je treba, da ti nisem ukradel šunko, ker sem jo ukradel jaz!«

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Petelin znesel piruh

Tudi v moderni dobi so se ohranili med ljudstvom nekateri prastari velikonočni običaji, ki so še sedaj takoj primitivni, kakor so bili v onih davnih časih. Razne vraže, vedeževanja in vera v čarodajno moč nekaterih živali, posebno pa ptic, so krožile ne samo med preprostim ljudstvom, temveč skrivaj tudi med inteligenco. Po srednjeveškem običaju so obsojali nesrečo oznanjajoče živali in ptice na smrt. V Bazu so l. 1447 sežgali petelina zato, ker je znesel jajce in s tem napovedal nesrečo.

Po starih tradicijah je bil do zadnjega ohranjen v Nürnbergu velikonočni običaj, da znese petelin na velikonočni ponedeljek jajce za pridne otroke. V resnici je pa skrila mati piruh v kopico slame ali pa na kraj, kjer so navadno kokoši nesle jajca. Zgodaj zjutraj je poklicala mati otroke, naj gredo pogledat, če je petelin že zletel iz kopice in če je že znesel jajce. Otroci so hiteli pogledat in res so prinesli v hišo lep piruh, katerega je znesel po njihovem prepričanju petelin. Mati je otroke poučila, da znese petelin jajce samo enkrat na leto in sicer na velikonočni ponedeljek. To redko jajce, ki je kar pobarvano, je izredno namenjeno pridnim otrokom.

Naročajte

„Našo dobo“

A. G.

Moje prve nesrečne ljubezni

Prva je bila dekla Micka. Na men-trgi sem stal in prve hlače mi je obuvala, ko mi je obljubila, da me vzame, če jih ne zmocim.

Hlače so bile kmalu mokre, ženska je bila pa nagle nature in je vzela zagaria Blaža ter umrla brez otrok. Druga je bila natakarka Molka, tista, ki me je naučila marijažati. Kakor tolarje velike plave oči je imela in luknjice v licih, v bradi in na komolcih. Ne morem povedati, kako lepo bela je bila. Še lepša se mi je zdela kakor Mati božja v majniku.

Samo njene oči sem gledal in luknjice, da sem se zmedel in pozabil na aduta. Vse sem izgubil, pa sem se zjokal.

Smilil sem se ji. Pobožala me je in poljubila: »Naučila te bom, ko boš velik in boš moj fant.« Mehko mi je bilo pri srcu, da sem hitel še huje. Od jeze in miline.

»Če si kaj moj, nehai in igraj, pa ti dam še enega, če dobiš.«

Igro sem dobil in spretelo me je. Samo sinjino njenih oči sem videl

in njena mala, mala vroča usta, ko me je stisnila za glavo in šepetala: »Že znaš. Se vse moje poljube boš priigral — ko boš zrasel.«

Iz omotičnega kopnenja je briznil vrisk: »Nalašč si izgubila. Nečem!« in butnil sem kakor odtrgan iz naročja zviška vznak na tla.

Pri tej priči sem jo zapustil. Potem sem pa začel resno. Star sem bil že deset let.

Mici je imela ostržene lase, da so ji težki črni kodri padali komaj do ramen in so ji rekli »koštrunček«. Tako sem bil zaljubljen, da se spregovoriti nisem upal z njo, če sva bila sama. Prav zato mi tudi ona ni mogla povedati po vstajenju, da gre na velikonočni ponedeljek s procesijo na Smarno goro in bi rada videla, če bi šel tudi jaz na božjo pot z njenim bratom Franceljom, mojim soolcem.

Na veliko nedeljo sem še ležal, ko je moja mama pripeljala v sobo njeno malo sestrico: »Vidiš, ti se ležiš, punčka je pa prišla že po pirhe k tebi.« O jej, sapa mi je zastala, mama je pa smehljaje se odšla po potico, — čudno je pa, da ni bilo po meni, ko mi je mala poštarica potisnila v roko svačk z rdečo nitjo omotanega papirja in zlelela za mamco.

Elegantni svet

si nabavi potrebna oblačila le pri tordki

Apertne pomladne novosti za obleke, površnike, trenchcoate itd. Dežni plašči, perilo in drugi modni predmeti

Drago Schwab, Ljubljana, Dvorni trg 3

POMLADNE NOVOSTI

ZA OBLEKE, PLAŠČE, POVRŠNIKE ITD. ITD.

PRI

NOVAK-U
LJUBLJANA
KONGRESNI TRG 15

V VELIKI
IZBIRI IN
NAJCENEJE!

Milijoni ljudi

po vsem svetu nosijo leto za letom dobre PALMA-podpetnike.

Ljudje današnjih dni ne hodijo več na usnjenih podpetnikih. Preudarni in napredni hodijo po elastičnih, dobrodejnih PALMA-podpetnikih.

PALMA so za vsakega pešca dobrota, trajajo dalje kot najbolj usnje in so danes poceni tako, da si jih lahko kupi vsakdo, reven ali bogat.

Kar smatrajo milijoni ljudi po vsem svetu za dobro in praktično, to poizkusite tudi vi.

Se danes naj Vam Vaš čevljar nabije dobre

PALMA - podpetnike. Iz preudarnosti in varčnosti! Za svet boste hvaležni.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakmah. Za odgovor znakmo! Na vprašanja brez znakmo ne odgovorjamo. Najmanjši oglas Din 5.

Kdor rabi pisalni stroj,
pisalne miže, pult, stelaže, slike, itd., kupi to najboljše od Jančigaja, Tavčarjeva 1. Natančni popis v izlozbi istotam. 1380

Lokal
z izloženim oknom v centru mesta iščem za takoj ali pozneje. — Ponudbe na upravo lista pod šifro »Modes«/1429.

Oddajo se lokali
za mesnico, mlekarstvo, slaščičarno in kavarno na Bleiweisovi cesti. Pismene ponudbe pod šifro »Ugodna točka«/1428.

Enonadstropno hišo
s trgovskim lokalom in stanovanjem 3 sob. kopalnice, kleti in ostalih pritlikin, elektriko in vodovodom, na zelo prometnem kraju v Kočevju prodam. — Dopise na naslov: Karol Braune, trgovec, Kočevje. 1439

Nikar ne pišite
pism na ožganem papirju! To napravi zelo slab utis! Pustite raje kajenje, ki škoduje na zdravju, denarju in ugledu! Uporabljajte Nikoprost, ki stane samo 56 Din, pa boste tudi vi postali nekadikeci! Josip Lindič, Ljubljana, Komenskega 17/c. 1430

200 Din dnevno

zasluzite z malim trudom pri prodaji velikega, brezkonkurenčnega v vsaki hiši potrebnega predmeta-slagerja. Hitro delo s takojšnjo provizijo. Predizobrazba ni potrebna. Prospekti 2 Din. Ponudbe na Gvido Premelč, Šoštanj. 1440

Letoviščarji!

Na Bledu se odda soba s 4 posteljami za mesec maj, junij, julij in september. Vpraša se: Jerica Ažman, Bled I, Krekova cesta 88. 1404

Uradnik

večletni odvetniški solicator, knjigovodja, slov. srbo-hrv. in nemški korespondent, stenograf in strojeopisec išče mesta v odvetniški pisarni ali večjem trg. podjetju. Ponudbe pod »Verziran«/1366 na upravo lista. 1366

Poceni in vendar najboljše je SEVERJEVA OTOMANA

z 32 peresi v sedežu in 4 v zglavju; velikost 185 X 78. Cena Din 570.— do 850.— po izbiri preobleke. — Zahtevajte vzorce!

najboljši material!

RUDOLF SEVER, Ljubljana,
Marijin trg št. 2

Pozor avtomobilisti!

Specijalna delavnica za previjanje elektromotorja in avtomatno stroje F. Perčinčič, Gospodarska 16, restavracija pri Levu. 1420

Fervalbumin

je izredno sredstvo proti malokrvnosti, obči oslabelosti, pomanjkanju teka itd. Cena orig. steklenice 35 Din.

Obe zdravili se dobivata po lekarnah ali pri proizvajalcu: Mr. A. Mrkušič, lekarnar, Konjce, Hercegovina, ki pošlje franco po povzetju 3 orig. steklenice za 105, a 1 za 40 Din. Poskusne 3 steklenice »Antirheumina« za 65, a 1 za 25 Din. 1436

Grafološki institut

Prof. I. Gutnik, grafolog, Ljubljana, Vogelnova ul. 5. — Nova pot k uspehu v trgovini, poklicu, ljubezni in sreči; v zakonu. Sreča in ljubljenost o sebi Vam ostane zvesta. Vpošljite še danes 6 vrstic Vašega rokopisa na gornji naslov. Navesti natančen naslov in dan. mesec in leto rojstva. — Pismu priložite Din 30.—, 50.— ali pa za zelo obširen horoskop za celo življenje Din 100.—. Odgovori so pisani s strojem v slovenskem, srbskem, nemškem, francoskem ali angleškem jeziku. 1437

Rdeče vino

letnik 1929 za Din 4.— belo vino letn. 1928 od Din 5.25 naprej pošilja Alojz Krajin, vinogradnik, Ljutomer. 1158

Klavirje

in pianine prodaja, izposoja, popravlja in čisto uglašuje najceneje tudi na obroke — tovarna klavirjev WARBIK, Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska c. 2. 1256

REVMATIZEM

Ishias, zabrekli žile, bolečine v kosteh, zobobol, glavobol itd. zdravi najzanesljivejši »Antirheumina«, ki si je v kratkem času stekel nebroj priznanja. Cena orig. steklenice 35, poskusni pa 18 Din.

Zabojev

lesnih in pločevinastih potrebujem večje število. Obrtniki, mizarji, kleparji, izvolite javiti imena na upravo »Slov. Naroda« pod »Zaboje«/1426. 1426

Kolesa

„Orkan“ „Dürkopp“ „Gloria“ itd. po nizkih reklamnih cenah, samo pri

„Tehnik“ Josip Banjai Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 20. Palača Okrožnega urada Velika izbira! Prodaja tudi na obroke!

Blago za ženske obleke svilen, volnen in perleno, zadnje novosti, čezkega izvora, velika izbira in znano solistno cene E. MIKLAUC, »Pri škofu, Ljubljana.

Modni kangarni sportni ševjet za fine obleke. Velika izbira, ugodne cene. E. MIKLAUC, »Pri škofu, Ljubljana.

Browning pištole

floberte, lovske puške, pištole za strašenje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg št. 9.

Antiseptično preprisan. Čuvajte svoje največje blago — zdravje! Dokazano najdovršenejša

Viktor Trapečar

zavod za snaženje oken in stanovanj se je preselil na Karlovško cesto 8/1 ter se cenjenemu občinstvu najljubše priporoča.

Vaš interes pride popolnoma do veljave, če oglašujete v edinem in najstarejšem slovenskem popoldnevniku Slovenski Narod

Helena Benčina roj. Krajc

je 18. t. m. ob 21. uri po dolgem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, v 84. letu starosti sklenila svoje trudapolno življenje.

Pogreb nepozabne pokojnice bo na velikonočno nedeljo ob 1/2.18. uri iz hiše žalosti v Starem trgu na domače pokopališče.

Stari trg pri Rakeku, dne 18. aprila 1930.

Rodbini BENČINA
Stari trg, Maribor.

Pozor motociklisti!

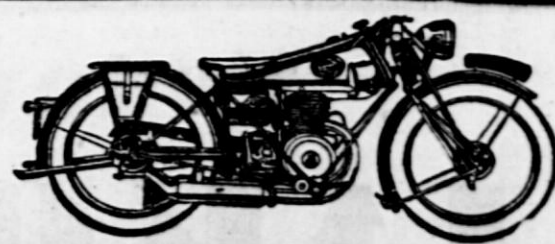
Angleško svetovnoznano motorno kolo najboljše kvalitete, idealno za vsake svrhe, najslabše ceste in hribovit teren.

Cena samo Din 13.800

Najcenejše motorno kolo 4 K. S., kompletno opremljeno z električno razsvetljavo, vrtilnim ročajem, 2 izpuha, najmodernejša konstrukcija okvirja! — Plačljivo tudi na obroke od 6—18 mesecev. — Vabimo na ogled! Zahtevajte brezplačne ponudbe!

Generalno zastopstvo: O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11.

Francis-Barnett

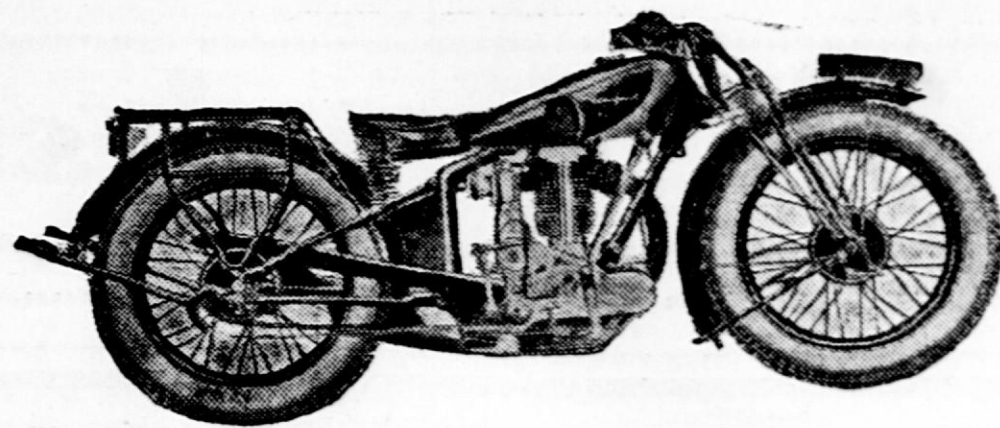

BICI KL I — MOTOCIKLI

PEUGEOT

Peugeot
Ramses
Cyrus
Dürkopp

Cene
brezkonkurenčne

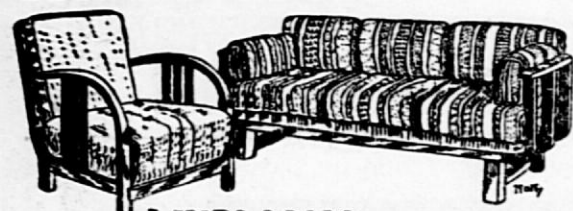

Vsak priznava, da so kolesa gori navedenih znamk svetovnoznana in vsled trpežnosti, lahkega teka in elegancije nenadkriljiva. Kdor se odloči za nakup, naj si na vsak način ogleda teh 22 različnih tip in barv.

Edini motocikel, ki pride za Vas v poštev, je PEUGEOT. Ekonomičen in praktičen, lep in eleganten (v raznih barvah ali poniklan), nizek in stabilen, tako da ima človek tudi v največji brzini občutek sigurnosti in prijetnosti.

SITAR KAROL

TAPETNIK IN DEKORATER

LJUBLJANA WOLFOVA 12.

Otomane od Din 550
Spod. modroci „ 290
Zgor. „ „ 220
Spalni divani „ 1650
Vsa tapetniška dela, najsolidnejše cene in postrežba točna.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

obiskovalcem VRHNIKE

se priporoča novo-otvorjena, vsem higijskim predpisom odgovarjajoča in moderno opremljena restavracija in kavarna

„PRI KOLODVORU“

Točijo se pristne alkoholne in brezalkoholne pijače. Dobijo se vedno sveža gorka in mrzla jedila. Na razpolago več lepih, mod. opremljenih tujskih sob.

Za solidno in točno postrežbo jamčita

A. & I. Seligar

Zastoj

poslujemo vsakemu na zahtevo bogato ilustrovani cenovnik električnih svetilnic in drugih razsvetil.

Tvorniško skladišče svetilnic, Zagreb, Gunduličeva ul. 7

„Radiorad“

Izdelujejo se najnovejši angleški modeli

OTROŠKIH

VOZIČKOV

od priprostega do najfinjšega tipa. Ceniki franko. Prodaja na obroke.

Tribuna F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

L. Mikuš

LJUBLJANA Mesni trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

Sedaj je čas za trajno ondulacijo!

Cenjene dame opozarjam, da izvršujem trajno in vodno ondulacijo, friziranje, masažo in manikuro hitro, vestno in po zmernih cenah.

DAMSKI ČESALNI SALON „OLGA“ Ljubljana VII.

Medvedova cesta 32 (postajališče avtobusa Čarman).

Najnovejša francoska dvokolesa Trophée de France. Velika zaloga. — Nizke cene. — Prodaja tudi na obroke. — Ceniki franko pri

F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta 4

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12
v oblekah in površinskih najcenejši!

Šivalne stroje dobite najceneje, ako jih kupite direktno iz glavnega skladišča v veliki izbiri. — Ceniki franko. — Prodaja na obroke.

F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta 4

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Občina Ljubljana
Mesni pogrebni zavod

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D.
V LJUBLJANI naznanjajo, da je njih ustanovitelj in bivši dolgoletni predsednik, gospod

Avgust Žabkar

veleindustrijalec, posestnik itd. itd.

dne 18. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb bo v ponedeljek, dne 21. aprila 1930 ob 4. uri popoldne od hiše št. 35 na Dunajski cesti na pokopališče k Sv. Križu.

Tovarne mu bodo ohranile trajen spomin.

V Ljubljani, dne 19. aprila 1930.

Brez posebnega naznanila

1444

Občina Ljubljana
Mesni pogrebni zavod

V najgloblji žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš nadvse ljubljani, predobri oče, gospod

Avgust Žabkar

veleindustrijalec, posestnik, podpredsednik Strojnih tovarn in livarn in imejitelj reda sv. Save

dne 18. t. m. ob 5. uri pop. po kratki, mukopolni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 75. letu starosti, za večno dokončal svoje trudopolno življenje.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 21. aprila 1930 ob 4. uri popoldne od doma žalosti, Dunajska cesta št. 35 na pokopališče k Sv. Križu, kjer se truplo položi v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 19. aprila 1930.

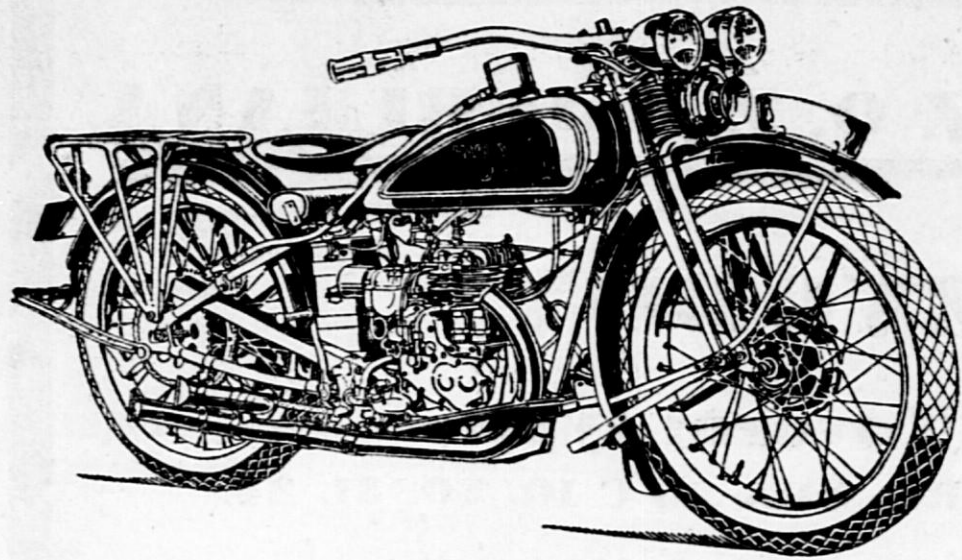
Avgust,
sin.

Zinka, Angela,
hčeri.

Vodovodni instalater
JAKOB BABNIK

LJUBLJANA
ŠKOFJA UL. 15
TELEFON 3010

izvršuje vsa v svojo stroko spadajoča dela od navadne do najfinejše izvedbe
Cene solidne!
Dela prvovrstna!

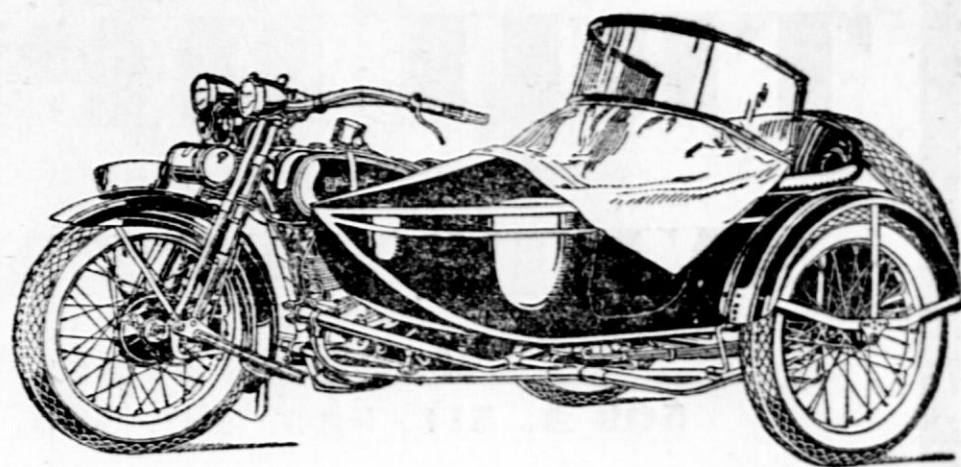
HARLEY DAVIDSON

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo

Tehniška komercialna družba z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 17.

Telefon 2138.

Dobava promptna! Plačljivo na obroke!

Največja zaloge vseh rezervnih delov!

Zopet prispela velika pošiljka modelov 1930, ki so brez konkurence.

BAD-NAUHEIM

Nemčija

Postaja D-viaka proge Hamburg — (Berlin) — Kassel — Frankfurt a. M. — Basel
45 minut od Frankfurta am Main

Svetovnoslovni ogljikove kisline bogati topli vrelci kuhinjske soli (30,5—34,4 °C)
Nedosežni pri boleznih srea in arterij, revmatizmu, protinu, bronhitisu, trpljenju na živcih in hrbtničnemu mozgu
Izbrana zabava — Vseh vrst sport. — Vsa novodobna zdravilna sredstva. — Lepo prijetno okrevanje.
Izborna preskrba ob zmernih cenah.
Prospekti pri kopalski upravi Bad-Neuheim in potovalnih pisarnah.

DVOKOLESA — TEŽA OD 7 KG NAPREJ

najlažjega in najmodernejšega tipa
najbolj svetovnih tovarov. Otroški vozički od najprostejšega do najkvalitetnejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Terzka A. Kunc
Ljubljana, Gosposka ulica
priporoča svoje izborne izdelke Cene kar mogoče nizke!
moških oblačil

Hišni posestniki

kojim zidna vlaga uničuje vrednost njihovih hiš,

stavbeniki

in vsi, ki hočejo vlažno zidovje osušiti, oziroma zavarovati pred vlago in vodo, naj uporabljajo naš absolutno zanesljivi izolacijski preparat

Prospekte z navodili uporabe pošilja brezplačno

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA

Ljubljana, Blewelsova cesta št. 18.

Makulturni papir

kg à Din 4

prodaja uprava Slovenskega Naroda,

Sivalni stroji

„SINGER“

za hišno uporabo in vse obrtne delavnice so znanj kot najboljši na svetu. Prodaja na tedenske in mesečne obroke. Brezplačni pouk šivanja, prirokovanja in vezenja. — Jamstvo 15 let.

Glavna podružnica za Slovenijo
LJUBLJANA, Selenburgova ulica št. 1.

PODRUŽNICE:

Ljubljana, Selenburgova ul. 1, Kranj, Novo mesto, Kočevje, Celje, Ptuj, Brežice, Maribor, Slovenj-gradec in Murska Sobota. 1385

Čist naj bo dom!

Za snažno in trpežno pleskar-sko delo da osiane lepo čisto, Vam jamči trdka

Iv. Brunčič & Fr. Rebernik

pleskarja in ličarja

Ljubljana

Kolodvorska ulica številka 23.

PRAVI

:FRANCK:

vedno

odlična kakovost!

Zahvala.

Valentina Colarič, roj. Mathian se v svojem in v imenu svojega sina Martina ter ostalih sorodnikov tem potom najpriskrbejšo zahvaljuje številnim prijateljem in znancem, ki so ob prerani izgubi našega nad vse ljubljenega soproga, ozir. najboljega očeta in svaka, gospoda

Martina Colariča

majorca v pokoju

izkazali osebo ali pismeno toliko iskrenega sočustvovanja in nam s tem lajšali našo neizmerno bol.

Iskrena zahvala bodi izrečena p. n. zastopnikom oblasti, uradov in zavodov, kulturnih in prosvetnih društev, dalje vsem, ki so pokojnika obsuli z najlepšim cvetjem, stoterim, ki so ga spremili na njegovi poslednji poti.

Posebno zahvalo smo dolžni izreči g. div. generalu Tripkoviču, vsem g. polkovnikom in celokupnemu oficirskemu zboru, častni četj in vojaški godbi, ljubljanskemu županu g. dr. Dinko Pucu, podžupanu g. prof. Evgenju Jarcu in številnim g. občinskim svetnikom, podmaršalu v pok. g. Ivanu Lavriču iz Maribora, g. rezervnim oficirjem, Udruženju vojnih invalidov za udeležbo pri pogrebu, prav posebno pa Zvezi slovenskih vojakov ter njenim podružnicam iz Most, Hrušice, Dev. Mar. v Polju, Celja in Ptuja za veliko ljubav in zvestobo, ki so jo tudi ob smrti izkazali svojemu predsedniku, dalje združenim pevskim zborom in železničarski godbi »Sloga« za prelepe, tolažbe polne žalostinke.

Končno naj prejmejo našo najtoplejšo zahvalo g. vojni kurati, ki so spremili pokojnika v znak tovarištva in spoštovanja peš do groba, g. dr. Pavel Avramovič in voj. kurat Fran Bonač za ganljive poslovične besede pred hišo žalosti, odnošno ob odprti gomili. — Se enkrat vsem naša najpriskrbejša zahvala.

V Ljubljani, dne 16. aprila 1930.

Vezenje nevestinih oprem, zaves, pregrinjaj

najcenejše in najfinejše

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana

(poleg hotela Strukelj)

Entljanje, ažuriranje, predtiskanje takoj!

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskih opekarn »ILOVAC«, dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo

»EKONOM«, generalno zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7.

ZA STAVBE

po znižanih cenah vsakovrsten suh, tesan in žagan les. — Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. — Dostava tudi na stavbo.

FRAN ŠUŠTAR

lesna industrija in trgovina, parna žaga
LJUBLJANA, Dolenjska cesta 12.

Beneške jaremnike

krožne zage, mlinske naprave

izdeluje in priporoča

Strojno podjetje

R. Willmann

Ljubljana, Slomškova 3

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica številka 50 (v lastnem poslopiu)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkasno menio ter nakazila v tu- in inozemstvo sale - deposits itd. itd. itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2806 87-L

TRIUMPH-AUTO DRUŽBA Z O. Z. LJUBLJANA

ZASTOPSTVO PROIZVODOV

SVETOVNOZNANIH

Osebni tipi:

509 A, 514, 520, 521, 525, 525 S.

je otvorila stalno razstavo svojih avtomobilov za prodajo. Predno si nabavite osebni ali tovorni avtomobil, si oglejte pri priložnosti to razstavo in naši boste sigurno vozilo, ki Vam ugaja in odgovarja Vašim zahtevam.

Ljubljana VII, Medvedova cesta — zraven Gorenjskega kolodvora.

Garaže in delavnice:
CELOVŠKA CESTA ŠTEV. 38. — TELEFON 2663.

KONSORCIJA

Tovorni tipi:

621. 621 RL, SPA 25 C 10, 30, 31, 34.

najnovejši modeli 514

odprti in zaprti, to je izboljšani 501, v najmodernejši obliki in izdelavi na razstavi v prostorih

Telefon 2444

Pisarna in skladišče rezervnih delov:
DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 31. — TELEFON 2187.

PRIJATELJ!

Zakaj so francoske linije najkrajše in najboljše v Severno in Južno Ameriko?

Zato, ker je francosko pristanišče

Le Havre najbližje New-Yorku in Ljubljani, ker velikanski brzoparniki »Ile de France«, »Paris« itd. vozijo samo 5 dni čez morje, ker so na parnikih tudi v III. razredu udobne kabine za potovanje, izborna postrežba, okusna domača hrana in »Borde« vino brezplačno pri vsakem obedu.

Najkrajša pot v Južno Ameriko pa gre preko pristanišča Marseille 14 do 15 dni v Argentino.

Cie. Gle. Transatlantique Chargeurs-Réunis, Sud-Atlantique. Transports-Maritimes.
Pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana
Kolodvorska ulica 35.

Šivalni stroji

„Gritzner“ „Adler“

in kolesa,
najboljši material,
precizna konstrukcija, krasna
oprema ter najnižja cena
kakor tudi

pisalni stroji

„Urania“

so samo

pri Jos. Petelinc, Ljubljana

Telefon 2913

ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika.

Večletna garancija! Pouk v voženju brezplačen

Vsem cenjenim naročnikom, prijateljem,
znancem in gostom, želi

vesele

velikonočne praznike

Ivan Bricelj

pleskar, ličar in slikar

Ljubljana, Telefon 3307,

ter gostilničar v Štepanji vasi
(na Planinju)

Beli zobje

olepšajo vsak obraz. Često že zadostuje samo enkratno čiščenje z prijetno osvežujočo Chlorodont-pasto, da se doseže lep sijaj slonovine tudi na stranicah zob, ako se uporablja posebno izdelano ščetkico za zoba. Ostanki jedi, ki ostajajo med zobmi ter povzročajo radi gnulobe neprijeten duh ust, odstranjujejo se najtemeljiteje z Chlorodont-ščetko. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane Din. 8.—, Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mekke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 7

Elektrotehnično podjetje

IVAN MIHELČIČ

Ljubljana, Borštnikov trg št. 1

se priporoča cenjenim naročnikom v izvršitev električnih instalacij, kakor tudi za nabavo raznih električnih svetilk, lestenecv itd. Na zalogi vsakovrstne žarnice po jako ugodnih cenah.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Stari trg 32, Ljubljana.

čevlje

kemično barva s strojem

M. TREBAR, Ljubljana

Sv. Petra cesta 6.

Slaščičarji, pekli, hoteli in restavracije, uporabljajte samo
čajno margarino
presno maslo

ki je najcenejše in enako naravnemu presnemu maslu, ker je izdelano iz sveže smetane in rumenjaka in stane samo 26 Din kg.

FRANJO SVOBODA,

Zagreb, Žerjavičeva ulica br. 2.

Franc Bar

radio - gramofoni - pisalni stroji

Ljubljana, Mestni trg 5

Kraljevica

Prekrasno morsko kopališče in letovišče, 3/4 ure od Sušaka s parnikom in dober avtobusni promet od postaje Plase-Crikvenica. Izleti v igličaste gozdove. Kopanje in različni sporti na suhem in na vodi. Številni hoteli, pensiji in privatna stanovanja nudijo prijetno bivanje, in to so: »Prah«, »Union«, »Riviera«, »Carovo«.

Restavracije: »Zrinski«, »Bosna«, »Zagreb« in mnoge manjše gostilne.

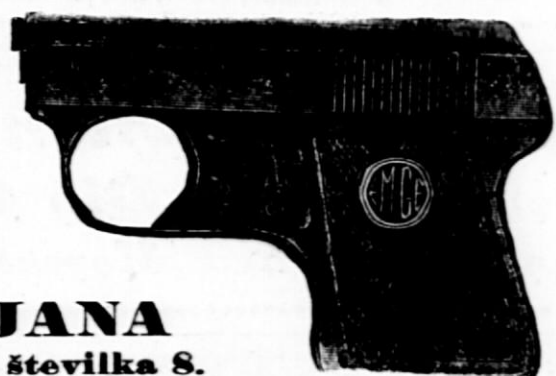
Prospecte pošlji na željo Ljubiško povjerenstvo Kraljevice in vse pisarne »Putnik«.

1398

F. Ševčik

LJUBLJANA

Židovska ulica številka 8.

Prodaja pištole za straženje na 2, 6 in 10 streliv po znatno znižanih cenah — brez orožnega lista. Vse drugo orožje in municijo za lov, sport in obrambo v največji izbiri in po najnižjih cenah. — Pri pisarni naročilih poslati tretjino zneska naprej. Za veliki šturovani cenik poslati 6 Din v poštinih znamkah.

1383

Na drobno!

Na debelo!

Na, cenenejšo in najboljše kupite vse privrastle

vrvarske lastne izdelke,

motocoz, žimo, afrike,
kapok, nepremočljive
konjske plahte itd.

samo pri

Prva kranjska vrvarna in trgovina
s konopnino

Ivan N. Adamič

Ljubljana, Sv. Petra c. št. 31. Tel. št. 2441. Maribor, Vetrinjska
ul. št. 20. Tel. št. 2454. Celje, Krallj Petra c. št. 33.

Kolesa

„Orkan“ „Dürkopp“ „Gloria“ itd.

po nizkih reklamnih cenah, samo pri

„Tehnik“ Josip Banjai

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 20.

Palača Okrožnega urada

Velika izbira! Prodaja tudi na obroke!

Občni zbor

Posojilnice za Staritrj-Lož in sosedstvo

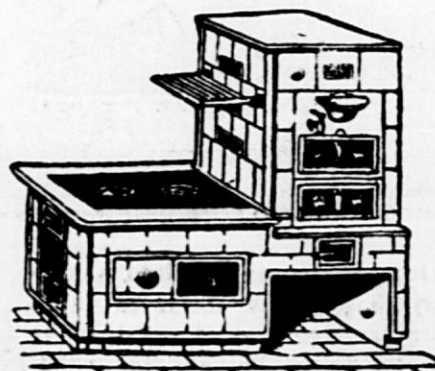
r. z. z. n. z. v Starem trgu

bo v nedeljo 4. maja 1930. ob 2. uri popoldan
v prostorih posojilnice

Dnevni red:

1. Odobritev letnega računa za l. 1929.
2. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo načelnika in nadzornika.
4. Volitev načelnika.
5. Volitev nadzornika.
6. Raznoročilo.

Odbor.

Kompletna kuhinja in sicer vso kuhinjsko posodo, emajlirano in aluminijasto, ves porcelan in vso steklenino, od preproste do najfinejše, jedilni pribor, moderne kuhinjske stroje, dalje vse gospodinjске in gospodarske potrebščine, orodje, okovje, nosilke, cement, vso železnino, železje in prvovrstne češke ploščice za štedilnike in kopalnice, kompletne kopalne in umivalne naprave nudi najceneje

Bogdan Žilič, Ljubljana. Dunajska c. 11
(poleg Figovca)

Na debelo!

Na drobno!